گفتوگۆ لەگەڵ هونەرمەند سەباح محەمەد عەلی.. ئامادەکردنی: کامەران حاجی ئەلیاس

سەباح محەمەد عەلی: زیاتر حەز لە (نواندن) دەکەم چونکە زیاتر لە بینەران نزیکە

سەباح محەمەد عەلی: بەهۆی نەخۆشییەوە نەمتوانی بەشداری لە درامای “8 دیوار” بکەم

هونەرمەند”سەباح محەمەد سەباح” زیاتر لە (50) ساڵە،لەرێگەی هونەرکانی (نواندن، کاریکاتێر، گۆرانی وتن) ،خزمەت بە هونەری کوردی دەکات ئەو هەرلە تەمەنی منداڵییەوە لەرێگەی لاساییکردنەوە بەهرەی نواندنی دەرکەوتەوە بەهۆی پیشەی دارتاشی باوکیشی، توانی بەهرەی هونەری کاریکاتێری خۆی بدۆزێتەوە ،جگە لەوەش لە هونەری گۆرانی وتن توانی چەندین گۆرانی بە تەلەفزیۆنی کەرکووک لە ساڵی هەشتاییەکانی سەدەی رابردوو تۆمار بکات بۆ زیاتر ئاشنا بوون بە هونەرکەی لە نزیکەوە بەچەند پرسیارێک بەسەرمان کردوە.

هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

- سەرەتا وەکو پرسیارێکی کلاسیک ئەگەر بکرێت باس لە ژیانی هونەری خۆت بکەیت.
- من(سەباح محەمەد عەلی) لەساڵی 1951 لە گەڕەکی تەیراوەی شاری هەولێر لەدایک بووم هەر لەتەمەنی هەرزەکارییەوە خوولیای زۆربەی هونەرەکانم هەبوو، وەکو نواندن حەزم بەلاساییکردنەوە ئەو فلیمانەم دەکرد کەلە هۆڵی سینەماکانی شاری هەولێر نمایش دەکران، لە هەمان کات لاسایی ئەو دراما عەربیانەم دەکردەوە کە لە تەلەفزیۆنەکان نمایش دەکران، سەبارەت بە هونەری کاریتاتێریش کە بەشێکە لە هونەری شێوەکاری ،کاتی خۆی باوکم (محەمەد عەلی) سندوقی ڕەنگاو ڕەنگی بەماڵان دروست دەکرد کە بەکاردەهات بۆ یاتاخ ودەشەگیان لەسەر دادەنا باوکم ئەم سندوقەی بەچەندین وێنەی ڕەنگاو ڕەنگی سەرنج راکێش وەکو تاوس ، کۆتر ..دەڕازاندەوە،لە هەمان کاتدا باوکم دارتاشێکی دەست ڕەنگین و ناسراو بوو بۆیە دەتواتنم بڵێم کاریگەری باوکم وای

لێکردم دەست بۆ هونەری شێوەکاری ببم بە تایبەت لە هونەری کاریکاتێر و هونەری منداڵان نابێ ئەوەش ل□ بیر بکەم کە لە قوتابخانە بەشداری چالاکییەکانی ناوپۆل و گۆڕەپانی قوتابخانە دەکرد ئەم حەزوو ئارەزووە بەردەوام بوو.

- بەڵام هەگبەی ئەرشیفی شانۆ و دراماتان دەوڵەمەندە ئەگەر بکرێت ئاماژە یان پێ بدەیت؟

-وای□ راست د□ک□ی ی□ک□مین شان□گ□ری ب□شدابووم ل□سا□ی (1971) ب□ناوی (داس□ک□ی شاسوار) ل□ نووسینی (ئ□مین میرزاکەریم) و دەرهێنانی هونەرمەند (فەتاح خەتاب) ئەم شانۆگەرییە لە شاری هەولێر و بەغدا نمایش کرا.دوای ئەوە بەشداری چەندین شانۆگەریم کردن لەوانە : شانۆگەری (زەنگی تەلەفۆن) ساڵی 1972 لە نووسینس (رسمی جەلال) و دەرهێنانی هونەرمەند (فەتاح خەتاب) لەهەولێر و کەرکووک نمایش کرا، شانۆگەری (ئەو دەمەی ئەڤین مەزن تردب□ت) لە نووسینی مامۆستا (ئەحەمەد سالار) دەرهێنانی هونەرمەند (فەرهاد شەریف) لە ساڵی 1992 لە هەولێر نمایش کرا،شانۆگەری (مەملەکەتی ئەفیون) نووسینی ودەرهێنانی هونەرمەند (تەحسین فائق) لە رۆژی جیهانی شانۆ لە ساڵی 1994 لە هۆڵی گەل نمایش کرا، شانۆگەری (کەچەڵ قاقا) نووسینی شێرزاد پۆلیس دەرهێنانی هونەرمەند(زیلوان تاهیر) ساڵی 200 لە هۆڵی گەل نمایش کرا،شانۆگەری(پەپوکێ بردی) لەنووسین (ئورگەن) دەرهێنانی هونەرمەند(سەباح عەبدولڕەحمان) ساڵی 2008 لە هەولێر نمایش کرا ،درامای (نامە) لە نووسینی هونەرمەند (چەتۆ حەسن) دەرهێنانی هونەرمەند (وەلید نانەکەلی)،درامای (ه□گ□□انەوە) نووسینی کەریم بایز دەرهێنانی هونەرمەند (تەڵعەت سامان) ،درامای (ترس و ئەڤین) نووسینی(عەبدولڕەحمان پاشا) دەرهێنانی هونەرمەند (رەفیق نووری حەنا) ، فلیمی(گەرەکی داه□□کان) نووسینی (شێرزاد عەبدولڕەحمان) دەرهێنانی هونەرمەند (حەسن عەلی) ساڵی 2009، درامای (خەونە ئازادەکان) نووسینی و دەرهێنان (سەباح عەبدولڕەحمان) 2003،درامای (چارەنووس) نووسین و دەرهێنانی هونەرمەند (حەسن عەلی) ساڵی 2000 ،درامای (کێ بەرپرسیارە) نووسین و دەرهێنانی هونەرمەند (ئەحمەد سابیر باڵا بەرز) بۆ تەلەفزیۆنی هەرێم، درامای (مەمی ئالان) لە نووسینی (ئەحمەد خانی) دەرهێنانی هونەرمەند (ناسر حەسن) لەگەڵ چەندین کاری تر..

- ئەی چالاکییەکانت لە بواری هونەری کاریکاتێری؟
- سەبارەت بە هونەری کاریکاتێریش سەرەتای دەست پێکردنم بە ساڵی 1984 دەستم پێکردوە لەو ساتەوە تائێستا (10) پیشانگای تایبەتیم کردوە لە شارەکانی هەولێر و کۆیە و پیرمام و دیانا و شەقڵاوە کردەتەوە.. لە زۆربەی ڕۆژنامەو گۆڤارەکان کاریکاتێرەکانم بڵاوکردەتەوە..
- لە هونەری گۆرانی چرینیش خاوەنی چەند گۆرانییەکن دەتوانیت ئاماژەیان پێبدەیت؟

-لەبارەی هونەری گۆرانی ووتندا خاوەنی چەندین گۆرانیم وەکو (لەرێگەی کانی ئاو دەنێ بەمان)، (ئەی کچی کوردەواری)،(بای شەماڵ) کە لەساڵی 1984 لە تەلەفزیۆنی کەرکووک تۆمارکرابوون ، بەڵام بەردەوام نەبووم تەنیا لە بەرنامەو دراماکان جار جار گۆرانی دەڵێم.

- لە بواری هونەری کاریکاتێری و نواندن شوێن پەنجەتان دیارە،لە کامەیان زیاتر خۆت دەبینیتەوە؟
- ئەوەی راستی بێت زیاتر حەز لە هونەری (نواندن) دەکەم ،چونکە زیاتر لە بینەرانیش نزیکە بەتایبەتی کاتێ لەگەڵ هونەرمەندان (سەلام کۆیی و ئیبراهیم حەکیم)، وەک ئەکتەری بەشدار بووم لە بەرنامەی (ئاوێنە) کە لە کوردستان تیڤی پێشکەش دەکرا ،هەروەها لە بەرنامەی (هەگبەی کوردەواری) لە گەڵ هونەرمەندان (ئەنوەر شێخانی و چەتۆ حەسن) هەستم کرد جەماوەر منیان زیاتر ناسی بۆمنیش زیاترحەزو ئارەزوم بۆ هونەری نواندن بوو.

*لەگەڵ هونەرمەندی کۆچکردوو (ئەنوەر شێخانی)،بەرنامەیەکی تەلەفزیۆنی لە تیڤی کوردستان هەبوو بیرۆکەو ناوەڕۆکی بەرنامەکە چی بوو؟

- بەرنامەکە ناوی (ئاوێنە) بوو،گوزراشتی لە داب و نەریتی کوردەواری دەکرد ،لە هەمان کات دا خەندە ئامێز بوو بینەر چێژی لەوەر دەگرد،سەرکەوتنێکی بەرچاوی بەدەست هێنا ،بەجۆرێک جگە لە هاوڵاتی ئاسایی زۆرێک لە بەرپرسان چاوەڕوانی کاتی پەخشکردنی بەرنامەکەیان دەکرد ، بەرنامەکە بە شێوەیەکی رەخنەی بونیادنەر رەخنەی لە دامودەزگاکانی حکومەت دەکرد بەگرە زۆر جاریش لەرێگەی بەرنامەکە کێش و گرفتەکانی هاوڵاتیانی لە نێو داموودەزگاکانی حکومەتی چارەسەر دەکرد.

- بۆچی لە ئەستادا بەرهەمی هونەریت کەمە؟
- ئەوەی ڕاستی بێت بەهۆی نەخۆشی بەتایبەتی نەخۆشی شەکرە و چەوەری و فشاری خوێن و چاوەکانم .. باری تەندروستیم ڕێگام پێ نادات کاری هونەری بکەم ، ئەگەرنا زۆرێک لە دەرهێنەران داویان لێکردوم بەشداریان لەگەڵ دا بکەم هەر بۆنموونە لەم ماوەی دواییەدا مامۆستا "کارێخ ئیبراهیم حەکیم " داوای لێکردم بەشداری لە درامای "8 دیوار" بکەم بەڵام بەداخەوە بەهۆی نەخۆشی نەم توانی .

*وەکو شانۆکارێک بینەری شانۆی لە ئەستادا حەز بەچ جۆرە نمایشێک دەکات؟

- بینەری شانۆ لە ئەستادا حەز بە جۆرە نمایشێک دەکات کە ناسەرییەکانی خۆی تیادا ببینێتەوە یاخود حەزدەکات کەنمایشەکان بێن و بەرامی کەلتووری کوردەواری لەبەت بەداخەوە لە ئەستا ئەو جۆرە نمایشانە زۆر کەمن ،کاتێ خۆی ئێمەمان کە شانۆگەریمان نمایش دەکرد هۆڵەکان جمەیان دەهات ،بگرە زۆر جار دەرگاو پەنجەری هۆڵەکان دەشکا بۆ ئەوەی نمایشەکە ببینین ،نابێ ئەوەشمان لەبیر بچێت پەیدابوونی ئەو تەکنەلۆژیاییەی ئەستا وسۆسیال میدیا تارادەیەک هۆکار بووە بۆ ئەوەی بینەر کەم رووبکاتە هۆڵەکانی شانۆ.

*پێتان وایە هونەری کاریکاتێری دەتوانێت ڕەخنە لە داب و نەریتە سلبییەکان نێو کۆمەڵگا بگریت؟

- زۆر جار ئەمەی هونەرمەندانی کاریکارتێر لە ڕێگەی هونەری کاریکاتێر، چەندین ڕەخنەی جۆراجۆری نمایش کردووە بەڵام بە داخەوە وەک پێوست بەهەند وەرنەگیراوە ، بۆیە دەتوانم بڵێم نەک هونەری کاریکارتێر بەڵکو هونەرکانی تریش وەکو شانۆ و سینەمایش نەیتوانیوە کاریگەری ڕاستەوخۆی لەسەر وەرگر کردبێت.

وەستانەوە لە بەرامبەر دڕندەیی دەوڵەتی ئیسرائیلدا.. عوسمانی حاجی مارف

هێرشەکان و توندوتیژی بۆردومانی بێبەزییانەی دژی دانیشتوانی غەززە لەلایەن ئیسرائیلەوە، بەتایبەتی بۆردومانی بیمارستانی مەعمەدانی لە غەززە، نیگەرانی جیهانی وروژاندوە. لەم ئاراستەیەشەوە سەرەتای شەڕێکی گەورەی بەرفراوانی ناوچەیی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەستی پێکردووە. بەتایبەتی ئەم نیگەرانیە زیاتر فەلەستینیەکانی گەمارۆدراو لە غەززە دەگرێتەوە. بەڵام ئەوەی مەترسیدارترە پێشبینی ئەوە دەکرێت، کە پەرەسەندنی ئەم هێرش و ململانێیە شەڕێکی ناوچەیی مەترسیدارو گەورەتری وێرانکەر بێنێتە ئاراوە. لەکاتێکدا هیچ کام لە لایەنە سەرەکیەکانی ئەم ململانێیە، جگە لە حەماس، لەگەڵ شەڕێکی لەم شێوەیەدا نین و سوودێکی نیە بۆیان، بەڵام ململانەی لایەنەکان و ڕوداوەکان، بەجۆرێک ئەگەری مەترسی ئەو شەڕە فراوانەیان فڕێداوەتە مەیدانی ناوچەکەوە، کە سیناریۆی ئایندەیەکی ئاڵۆزو ترسناک و پڕکارەساتی کۆمەڵکوژی چاوەڕوانکراو بەرجەستە دەکاتەوە، هۆکاری سەرەکی ئەم ئاراستەیە لە ناواخنی بەرژەوەندی سیاسەتی فاشستیانەی دەوڵەتی ئیسرائیلەوە دژی چارەنوسی فەلەستینیەکان هەڵدەقوڵێت، بە پاڵپشتی بێمەرجی دەوڵەتی ئەمریکاو حکومەتەکانی ڕۆژئاواو دەزگاکانی پڕوپاگەندەیان کە ڕێخۆشکەرو هاندەری ئەم بەربەریەتەن.

لەڕاستیدا لەگەڵ تەواوی ئەو تاوانانەی ڕۆژانە لە غەززەدا دەبینرێن، بەڵام هیچ ئاماژەیەکی بەرنامەداڕێژراوی پێشوەخت نیە کە ئیسرائیل یان بنیامین ناتانیاهو بیانەوێت مەودای شەڕەکە فراوانتر بکەن، ئەم حاڵەتەی ئێستاش لەو توندوتیژیەی بەرامبەر فەلەستینیەکان ئەنجامی ئەدەن، بۆئەوەیە لەم ڕێگە نائینسانیەوە گورزێکی گەورە لە حەماس بدەن، تا بەم کردارە قێزەونە ئیعتباری هاوسەنگی هێز بۆ ئیسرائیل و دەسەڵاتی ناتانیاهو بگەڕێنرێتەوە.

ئیسرائیل نزیکەی ٣٦٠ هەزار سەربازی یەدەگی خۆی بانگهێشت کرد، کە گەورەترین بانگهێشتکردنە لە مێژووی خۆیدا، ئەمەش ئامادەکاریەکە

بەمە بەستی هێرشی زەمینی بۆ سەر غەززە. ئەم هێرشە گەر ئەنجام بدرێت، ڕێڕەوی شەڕێکە دەگۆڕێت بەرەو ئاراستەیەکی فراوانترو دەبێتە زەمینەسازی بۆ کاردانەوەو دەخالەتی لایەنەکانی تر لەم شەڕەدا، بەڵام گەر دەوڵەتی ئیسرائیل بتوانێ لەڕێگەی بەردومانەکانیەوە ئامانجەکەی بپێکێت، خۆی لە ڕیسکی ئەو هێرشکردنە زەمینیە دەپارێزێت. ئەمەش گێژاوەکە ڕووبەڕووی حکومەتی نەتانیاهو بووەتەوە، کە ئاخۆ لەکوێدا ئەتوانێت ئامانجەکەی بپێکێت، کەی گونجاو دەبێت کۆتایی شەڕەکە ڕاگەیەنێت، چونکە بەتوانایی لە هێرشکردنی زەمینی و مامەڵەکردن لەگەڵ دەرئەنجامەکانی ئەم شەڕەدا، بەهەر هاوپشتیەک لەلایەن ئەمریکاو ڕۆژئاواوە دەکرێت، زەحمەتە لە چاوەڕوانی شەڕێکی فراوان و سەرتاسەریدا خۆی ڕاگرێت و بەسەلامەتی لێی بێتە دەرەوەو زامنی سەرکەوتن بکات.
نەتانیاهو لە بەرامبەر قەیرانەکی گەورە ڕووبەڕوو دەبێتەوە، ئەگەر لە دوو بەرەدا شەڕی هێرشی زەمینی بکات. لەلایەک لە غەزەو لەلایەکی تر لە بەرامبەر حزبوڵادا. جگە لەوەی گەر ئاراستەی شەڕەکە بەو جۆرە پەلبهاوێت بۆ چەند بەرەیەک، ئەوکات لایەنی تر کەشدەکات بە ناو مەیدانی شەڕەکە، وەک ئێران و سوریاو عێراق و هێزە میلیشیاکان. ئەوکات لەم شەڕەدا جگە لە وێرانکاری و قوربانیەکی بێشومارتر، دۆڕاو یا براوە نادیار دەبێت، بەڵام زیاتربونی کوشتار و کارەساتەکان مسۆگەر دەبن..!
هەر لەبەر ئەم هۆکارانەش حزبوڵاو و ئێران جگە لە دروشمی هەڕەشە بەرامبەر ئیسرائیل، لەباری عەمەلیەوە دیار نیە کە بیانەوێت خۆیان بخەنە ناو ململانێ و شەڕەکەوە. هەرچەندە ئاماژەیەک هەیە کە پێیانوایە حەماس بۆ هێرشەکەی هەماهەنگی لەگەڵ ئێران و حزبوڵادا کردبێت، بەڵام هیچ بەڵگەیەکی ڕۆشن نیە کە ئەم ڕێکەوتنە بسەلمێنێت. ئەوەشی کە ڕوویداوە ئەوە نیشان ئەدات تەنها حەماس بەخۆی نەخشەی هێرشکردنە سەر ئیسرائیلی داڕشتوە. دوای هێرشەکانی حەماس هیچ هێرشەکی هەمەلایەنە لە باکورەوە ڕووی نەداوە، هیچ بەڵگەیەکیش نیە کە ئامادەیی بۆ کرابێت، ئەوەش بە لەبەرچاوگرتنی دۆخی نالەباری ئابووری و سیاسیە لە لوبناندا بواری ئەو فرسەتەی نەداوە، چونکە لە ئێستادا شەڕ لەگەڵ ئیسرائیل دەتوانێت ببێتە هۆی داڕمانی زیاتری لوبنان.
پێموایە بەهەمانشێوە ئێرانیش سوود لە شەڕێکی فراوانی سەرتاسەری وەرناگرێت. ئێران ململانێیەکی سنووورداری لەگەڵ ئیسرائیل پێ باشترە نەک شەڕێکی ئاشکرا. بەتایبەتی کەماری ئیسلامی ئێران تازە یەکێک لە گەورەترین هەڕەشەکانی بەردەم دەسەڵاتەکەی خستەتە کەنارەوە. دوای تێپەڕبوونی ساڵڕۆژی کوژرانی مەهسا ئەمینی تاڕادەیەک هەناسەیەکی

ئاسوودەیی ه□مزیوە. جگە لەوەش ئابوری ئێران لە قەیراندایەو ئێستا سەرنجی سەرەکی کۆماری ئیسلامی لەسەر ڕێککەوتنە لەگەڵ واشنتۆن بۆ کەمکردنەوەی پەرەسەندن و ئازادکردنی پارەی ئێران و سووککردنی سزاکانی سەر فرۆشتنی نەوتی ئێران. ئێران لەم هێرشەی حەماس سەری سوڕماوەو لەم بارەیەوە هەماهەنگی لەگەڵ بزووتنەوەی حەماسدا نەبووە، بەڵام ناتوانێ پشتیوانی لە حەماس فەرامۆش کات. لەهەمانکاتدا ئێران ئاماژەی بەوەداوە ئەگەر ئیسرائیل بەردەوام بێت لە بۆردومانی غەززە، ناچار دەبێت دەخالەت بکات. ئەمەش واقعیەتێکی نەخوازراوو نەگونجاوە کە لە بەردەوامی شەڕەکەدا ئێران ناچار دەبێت بەجۆرێک لەم شەڕەوە بئاڵێنێت.

سیاسەتی ئیدارەی بایدنیش، پاش زنجیرە شکستەکانی ئەمریکا لە نەخشەو سیاسەتەکانی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، لە ڕوودانی ئەم هێرشەی حەماسدا کەوتۆتە بەر گێژاوێک کە زەحمەتە بۆی ڕاگرتنی هاوسەنگی بکات لە نێوان شەڕی ئۆکرانیا، قەیرانی لەگەڵ چین لەسەر تایوان، کێشەو کودەتا لە ئاڵوگۆڕی چەند حکومەتێک لە ئەفریقادا، هەروەها هەڵگیرسانی شەڕێکی سەرتاسەری لە ناوچەکەدا بە قازانجی ئەمریکا نابێت، چونکە ئاستی کێشمەکێشی بەرامبەر روسیاو چین و هەر ووڵاتێکی تری زلهێزی دنیا زیاتر داد□ بەزێنێت.

بەگشتی ووڵاتانی عەرەبیش لە هەڵگیرسانی شەڕی ناوچەیدا بە شکستێکی گەورە دێنە دەرەوە، لە میسرەوە تا سوریا و سعودیە، هیچ دەستکەوتێکیان لە شەڕێکی هەمەلایەنەی ناوچەیدا نییە. میسر ترسی هەیە لە لێشاوی غەززەیەکان بە ژمارەیەکی زۆرەوە بۆ ناو سینا. دوای دە ساڵ لە قەیران و دابەزینی ئابووریەکەی لە بەرجەستەبونەوەی ئەم شەڕەدا فڕێ بدرێتە بەر دەرگای کۆتاییەوە، لە سوریاش ئەسەد سەرقاڵی ئاسایکردنەوەی پەیوەندیەکانیەتی لەگەڵ ووڵاتانی عەرەبی و گەڕانەوە بۆ ناو جامیعەی عەرەبی، ل□ پێناو گەڕاندنەوەی شەرعیەتی سیاسی ئەسەدو دەرچونیان لە قەیرانی ئابوری.

شازادەی جێنشینی سعودیە، کە لە ڕێگەی هەوڵی ئاسایکردنەوەی پەیوەندیەکانی لەگەڵ ئیسرائیلدا بوو، لە ئەنجامی بۆردومانی غەززەدا دەرگیر بە ناکۆکیەک بوە، ناچارکرا ڕێڕەوی خۆی بگۆڕێت، چونکە ئەگەری شەڕێکی سەرتاسەری، تەحەدایەکی گەورەیە بۆ سەر سعودیە و شازادەکەی ک□ بیەوێت خۆی وەک سەرکردەیەکی بێڕکا بەری جیهانی عەرەبی جێگیر بکات.

بەگشتی ئەوەی ڕەچاو دەکرێت هەموو لایەنەکان ئەم شەڕەیان ناوێت و لە بەرژەوەندی هەموو لایەنەکاندایە کە ڕێگری لە شەڕی سەرتاسەری پەسەند بکەن. ل□ب□ری شەڕ، پێویستیان بەئاساییبونەو□ و ئارامی ناوچەکەیە بۆ سەرمایەگوزاری، بەڵام بە شێوەیەک لایەنەکان بە

مامەڵەی دۆخەکەوە سەرقاڵن، لە ئاکامی ئەو گیژاوەی دەرگیری بون، بەبێ ویستی خۆیان پێشبینی ئەگەری هەڵگیرسانی شەڕەکە زیاتر دەکرێت.

ئەگەر لەشکرکێشی ئیسرائیل بۆ سەر غەززە بەردەوام بێت و سەرکەوتو بێت لە نەهێشتنی حەماس لە غەززەدا، حزبولڵا ناچار دەبێت دەخالەت بکات، ئەم کارەش بۆ ڕزگارکردنی حەماس ناکات، بەڵکو بۆ ڕزگارکردنی خۆیەتی. لەم حاڵەتەشدا حزبولڵا ڕاستەوخۆ ئێران دەخاتە ناو گێژاوی ململانێکەوە.، لەهەمانکاتدا سەرەڕای ڕاگەیاندنی ئێران بۆ دژایەتی فراوانکردنی شەڕەکە، بەڵام وەزیری دەرەوەی ئێران هۆشداریی دایە ئیسرائیل لەوەی ئەگەر بۆردومانەکانی بۆ سەر غەززە ڕانەگرێت، ڕوو بەڕووی “بومەلەرزەیەکی توندوتیژ” دەبێتەوە.

لە ئەگەری تێوەگلانی ئێران و حزبولڵا لە شەڕەکەدا، ئیدارەی بایدن لەژێر فشارێکی گەورەدا خۆی دەبینێت بۆ دەخالەتی لە ڕووی سەربازیەوە، سەرەڕای خواستی ئەمریکا بۆئەوەی ئەم شەڕە نەکات، تێوەگلانی ئێران و حزبولڵا دەتوانێت ببن□ ه□ی تێوەگلانی واشنتۆنیش لە شەڕێکی بەرفراوانی ناوچەیدا.

ئاشکرایە کە هەر دەخالەتێکی سەربازیی ڕاستەوخۆی ئەمریکا لە غەززەدا، یان دژ بە حزبولڵاو ئێران ئەنجام بدرێت، ئاکامەکەی پەرچەکرداری هێرشی گەورە دەبێت بۆ سەر هێز و بەرژەوەندیەکانی ئەمریکا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، بەتایبەتی لەلایەن گروپە چەکدارەکانی سەر بە کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە، کە پێشتر میلیشیاکان لە عێراق و لە یەمەن هۆشداریان داوە لە فراوانبونەوەی شەڕەکەدا، لە بەرامبەر هەر دەخالەتێکی ئەمریکادا کاردانەوەیان دەبێت، لەهەمانکاتدا روسیاو هاوپەیمانەکانی بێدەنگ نابن.

سەرەڕای زانیاری و ئاگاداری واشنتۆن لەو مەترسیە گەورەیەی کە ئەگەری ئەوەی هەیە کردەوەکانی ئیسرائیل لە غەززە بیانخاتە ناو شەڕێکی هەمەلایەنەی ناوچەییەوە، کە نە خزمەت بە بەرژەوەندیەکانی ئەمریکاو نە ئیسرائیل دەکات. بۆیە هۆشداریدانی ئەمریکا تەنها بە حزبولڵا و ئێرانە کە خۆڕاگری و ئارامی پێشنیار دەکات بۆیان، بەبێئەوەی هەمان داواش لە ئیسرائیل بکات، بە ئەگەرێکی زۆرەوە کردارەکانی ئێستای ئیسرائیل دەبێتە هۆی ئەو سیناریۆ کارەساتبارەی کە خودی ئەمریکاش لێی دەترسێت.

ئەم هەڵوێستەی بایدن کە تەنها ئامۆژگاری نادروست بەئیسرائیل دەدات، بەجیا لەوەی دەبێتە هۆی گیان لەدەستدانی هەزاران ئەمریکی لە جەنگێکی تری بێمانا و نا پێویست لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، لەهەمانکاتدا بایدن شکستێکی گەورەی تر لە ناوچەکەدا بۆ ئەمریکا تۆمار دەکات لەسەر حسابی قوربانیدان بە سەدان هەزار لەخەڵکی

بەتاوان.
بەگشتی دەتوانین ئەوە بڵێین ئەو کردارە نابەرپرسانەی حەماس بە جۆرێک دۆخەکەی شڵەقاندووە، کێشەکان و ململانێی لە ئاستی جیهان و ناوچەکەدا خستەتە بەردەم هەلومەرجێکی پێچیدەی وەهاوە، کە لایەنەکان لەگەڵ ڕێڕەوی ڕووداوەکاندا ناتوانن نەخشەیەکی ڕۆشن و گونجاو بۆ مامەڵەی دۆخەکە بەدەستەوە بدەن.
جێبەجێکردنی ئەو نەخشە نائینسانی و سەرسوڕهێنەرەی حەماس لە بەرامبەر ئیسرائیلدا نیشانیدا، بەجیا لەوەی دۆخەکەی بە جۆرێک شڵەقاندو ناوچەکەی لەبەردەم مەترسی و کارەساتی گەورەدا بەرەوڕوو کردەتەوە. بەڵام لە هەمانکاتدا کێشەی فەلەستین کە ماوەیەکی زۆرە خەوێندراوەو بێدەنگی لێکراوە، خستەوە بەردەمی ڕای گشتی لە جیهاندا. ئەمەش ئەو ئاکامە ئەدات بەدەستەوە، کە هەر جۆرە مامەڵەیە و بەرخوردێك، لە بەرامبەر دۆخی ناوچەکەدا بە هەڵگیرسانی شەڕی بەرفروان بگات، یان لە کۆتایی شەڕدا، یاخود بەرگرتن بەم شەڕە، پێویستە بەجدی کێشەی فەلەستین لەسەر مێزی تەواوی لایەنەکان دابنرێت و یەکلایی بکرێتەوە، چونکە هەر بەرنامەیەک بە ئاسایکردنەوەی دۆخەکە پێش شەڕ یا دوای شەڕ لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، بێ بە یەکلاییکردنەوەی ئەم کێشەیە، ئەگەری دوبارە بونەوەی نمونەی کردارەکانی حەماس و هێرشی دڕندانەی ئیسرائیل و بەردەوامی لە نائارامی و ناجێگیری سیاسی لە ناوچەکەدا بەردەوامی دەبێت.
ئەوەش پێویستە لەم هەلومەرجەدا ئاماژەی پێبدەین و خاڵی لەسەر دابنێین، هێرشە وێرانکاری و دڕندانەکانی ئیسرائیلە لە بەرامبەر خەڵکی بێتاوانی فەلەستیندا، بۆتە جێگای بەڕێخستنی ناڕەزایەتی جەماوەرێکی بەرفراوان لە جیهاندا، کە خواستی ڕاگرتنی شەڕو سەرکۆنەکردنی کردارەکانی ئیسرائیل، ناوەڕۆکی جوڵەو دروشمەکانیانە. ئەم ناڕەزایەتیەش لە بەرەیەکی ئینسانی و ئازادیخوازی بەرفراوانە، کە بەمانای بەرگری لە ژیان و گوزەران و دابینکردنی ئارامی و ئاسایش بۆ خەڵکی فەلەستین و ئیسرائیل نیشان ئەدات، نە لایەنگری حەماسو نە لایەنگری دەوڵەتی ئیسرائیلە. ئەوەی پێویستە لە ڕێکخستنی ئەم بەرەیەدا بەرجەستە بێتەوە، بەجیا لەوەستانەوەیان بەرامبەر شەڕی بەربەریانەو تاوانەکان و داگیرکاریەکانی ئیسرائیل، پێویستە پێداگری و فشارهێنان بێت بۆ چارەسەری کێشەی فەلەستین و دامەزراندنی دەوڵەتی فەلەستین، بەهێزبونی ئەم بەرەیە لەگەشەسەندنی خۆیدا ئاراستەی دابینکردنی دەسەڵاتی ڕاستەوخۆی خەڵکە لەدەسەڵاتی سیاسیدا، ئەمەش کە ڕێگایەکە بۆ ڕزگاری بەشەریەت لەم نەهامەتی و کارەساتانەی کە گەورەترین

نائاسایشیان بۆ ئینسانەکان بەرهەم هێناوە.

هەرێمی کوردستان، شکستی دەسەڵات و دوو بەدیلی واقعی و عەمەلی.. نادر عەبدولحەمید

شکستی تەمام عەیار و هەمەلایەنەی دەسەڵاتدارانی هەرێم لەباری ئابووری و سیاسی و کارگێڕی و …هتدەوە، بانگەشەیەکی خەڵکی ناڕازی وەیا ناوزڕاندنی دەسەڵات نییە لەلایەن ئۆپۆزیسیۆنی لیبراڵ، قەومی و ئیسلامییەوە، بەڵکو واقعێکی دەردناک و تڕاژیدیایەکە کە جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشی هەرێمەکە تیایدا دەژین، هەتا حزبەکانی دەسەڵاتداریش ناتوانن نکۆڵی لێبکەن و بەجۆرێک دانی پێدا دەنێن و بەوبیانوو دەهێننەوە بۆ پینەوپەڕۆکردنی و چۆنییەتی هاتنەدەرەوە لێی.

یەکەم: شکستی سیاسی

ئەمەی ئەمڕۆ پێی دەوترێت (حکومەتی هەرێمی کوردستان) لە ڕاستیدا قاوغێکی بەتاڵە، چونکە گوزارش ناکات لە دەسەڵاتێکی ناوەندی یەکگرتوو لە هەرێمەکەدا کە یاسا و دادگای سەربەخۆی هەبێت لە حزبە فەرمانڕەواکانی. لەماوەی سێ دەیەی ڕابردوودا کە ئەم هەرێمە لەژێر فەرمانڕەوایەتیی حزبەکانی دەسەڵاتدا بووە، نەیانتوانی حکومەت و کارگێڕیەکی دەوڵەتییانەی تەکمە و یەکگرتووی بورژوازی خاوەن دامەزراوەی سیاسی و مەدەنی بهێننەدی. بەدرێژایی زیاتر چارەکە سەدەیەک ئەم هەرێمە وەک دوو زۆنی لە یەک دابڕاوی کارگێڕی و سیاسی “زەرد”ی هەولێر و دهۆکی (پارتی) و “سەوز”ی سلێمانی و هەڵەبجەی (یەکێتی) لە ڕێگەی میلیشیا و دامودەزگای ئەمنی حزبی سەرکوتگەرانەوە بەڕێوە دەبرێت.
نەک هەر ئەم شکستە سیاسییە گەورە و ستڕاتیژییەی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد (کوردایەتی)، بەڵکو ئەو ڕێککەوتن و هاوپەیمانییەتییە ستڕاتیژەی کە لە نێون دوو حزبی سەرەکی ئەم بزووتنەوەیەدا لە ساڵی (٢٠٠٧) مۆرکرابوو مرد، و ئێستا هەر حزبە،

نەک ژێربەژێر بەڵکو بەئاشکرا، لە هەوڵی هێنانەدی هاوپەیمانێتی دایە بەدژی ئەوی تر لەگەڵ لایەنە دینی و قەومییەکانی دەسەڵاتی مەرکەزی و واژۆکردنی گرێبەستی یەک لایەنە لەگەڵ حکومەتی بەغدا.
ئەمە و هیچ شتێکیشیان پێ نەماوە بە جەماوەری زەحمەتکێشی هەرێمەکە جگە لە سەرکوتی خۆپیشاندان و ناڕەزایەتی بەردەوامی ڕۆژانەیان و ڕاوەدوونان و گرتنی هەڵسوڕاوان و چالاکوانانیان. ئەم جەماوەرە دەمێکە خوازیاری ڕزگاربوونن لەدەستیان و ئەمەش نەک هەر لە خۆپیشاندان و ڕاپەڕینەکانیاندا، بەڵکو هەتا لەو ڕێژە زۆر کەمەی بەشداریان لە هەڵبژاردنی پەرلەمانیشدا دەردەکەوێت، کە تیایدا ئەو حزبانە لە ڕێگەی تەزویر و ساختەکارییەوە خۆیان بە "سەرکەوتوو"ی هەڵبژاردن ڕادەگەیەنن.

دووەم: ئیفلاسی ئابووری
لە بودجەی ناوەندی عێراق، لە یەکەمین دە (١٠) ساڵی دوای ڕووخانی ڕژێمی بەعس (٢٠٠٤-٢٠١٤)، وێڕای داهاتی ناوخۆ، پشکی هەرێم لەە بودجەیە لە (١٧%) بووە، کە کۆی گشتی بەپێی ئامارە فەرمییەکان لەو ماوەیەدا (٤٢) ملیار دۆلار پشکی هەرێم بووە (بڕوانە جەدوەلی ئامارەکە). جا لەگەڵ ئەم هەموو داراییە زەبەلاحەدا ژێرخانێکی ئابووری سەردەمیانەیان دانەمەزراند، بەڵکو بەپێچەوانەوە زوربەی هەرە زۆری ئەو داراییە بەتاڵان برا و وەک کۆڵەکەی سەرمایە گردبۆوە لای کۆمپانیاکانی سەر بە هەردوو حزبی دەسەڵات و بەرپرسانی حزبی و حکومی پلەباڵا کە مۆنۆپۆلی بازرگانی و زەوی‌وزارە پڕبەهاکانی دەوروبەری شارەکان و سامانە سروشتییەکانیان کردووە. هەر بۆیەش لە ماوەیەکی زۆر کەمدا هەزاران ملیۆنلەر و سەدان ملیاردێری دۆلار لە کوردستانی عێراقدا، لە داوێنی حزبەکانی دەسەڵاتدا، وەک قارچکی بەهار هەڵتۆقین و پەرەیاندا بە گەندەڵییەکی لەڕادەبەدەر کە جەستەی کۆمەڵگەکەی داڕزاندووە.
هەروەها گرتنەبەری ستراتیژی سەربەخۆیی ئابووری هەرێم لە (٢٠١٤)دا لە بواری بەرهەمهێنان و بەبازاڕکردنی نەوت و گازەوە لە ڕێگەی کۆمپانیا نێودەوڵەتییەکان و تورکیاوە، بووە هۆی بڕینی پشکی هەرێم لەو ساڵە بەدواوە لە لایەن حکومەتی ناوەندییەوە، کە ئەمەش بەدەوری خۆی حکومەتی هەرێمی ئیفلیج کرد، کە نەک هەر نەیتوانی شایستە داراییەکانی کۆمپانیاکان دابین بکات، بەڵکو هەتا مەجبوور بوو دەستبخاتە قورگی کارمەندان و کرێکارانی کەرتی گشتیش و موچەکانیان بە نیوەناچڵی و بە بڕینی بەشێکەوە پێ بدات، لەگەڵ پێنەدانی چەند موچەیەک لە ساڵێکدا بە ناوی پاشەکەوتەوە، کە بەگشتی بازاڕی

پوکاندن‌و و زیاتر ل (٣٠٠٠) کمپانیا مایپوچیان اگیاند و بوو های پانوپکردنوی داونی بکاری ل کوردستان بشویکی سرسامئاور، ک کچ و وی لاوان و خانوادکانیانی بدوای خیدا هنا ب درووی وات.

نک هر ئو بکو دوای ئم هموو هاشووش ب سربخیی ئابووری، بناچاری دسیی نوت و گازیان ادستی حکومتی ناوندی کردو و حکومتی هرمیش زیاتر ل (٣٢) ملیار دلار قرزار.

ئم چ ئیفلاسییکی گاتجاییی! نوت و گاز ب ماوی هشت — ن سا ل بازاکانی جیهاندا بفرشیت و لوسریشو حکومتکت ئو هموو ملیار قرزار بیت؟ خ بیاریش نیی ک ئم قرزان کمپانیاکانیان و سرمایدارانی ملینلر و ملیاردر بیدنو، بکو هر لسرتاو حکومتی هرم و حزبکانی دسات وک بینی خزمتگوزاریی شارکان و کرتکانی تندروستی و پرورد و دانمزراندن ل کرتی گشتیدا، کردوویانت باجی سرشانی کرکاران و زحمتکشان و منالکانیان و نوکانی داهاتووشیان.

سیم: چاکسازی هیچ مانایکی ب نماوتو لناو دساتدا

سانک هردوو حزبی (پارتی) و (یکتی) و حکومتی هاوبشیان ب دنگی برز باسیان ل چاکسازی دکرد، هتا سرک وزیرانی ئستا (مسرور بارزانی) ل پکهنانی کابینی نهمی خیدا ل (٢٠١٩)، ناوی حکومتکی خی نا (کابینی چاکسازی)، بام حکومتکی ئو زیاتر لوانی پش خی هژاری و نداری بسر جماوردا داسپاند، لروو ل میانی ئزموونکی سیاسی ژانسدا جماور بیان درکوتوو و پیان بو استیی بردووو ک هیچ مانایک نماوتو ب چاکسازی لناو ئم حکومت و ل گی ئم حزبانی دساتو، جا مسلک ل ئستادا ب ئو جماور بت ئوی چن چنی زگاریان بت لدستیان.

چوارم: وت کمایتی سیاسیکان و بدیل جیاوازکان

لروو، ل ئیفلاسی سیاسی و ئابووری و داخرانی درگای هرجرر چاکسازییک لناوخی خودی حکومتی هرم و حزبکانی دساتدا، چوار وتی کمایتی سیاسی؛ قومیی لیبالکان و ئیسلامی سیاسی و شششگرانی پپلیست و سشیالیست ششگکان کوتوونت کشمکش ل نوخیاندا، ل پناو زاکردنی ئاسی خیان بسر کمگ و هخاندنی (حشدی) جماور بپی ئجیندا سیاسییکانی خیان و پاوانیان وو هناندی ئو ئامانجانی ک تایبتن ب بزووتنوکی خیانو، هر هموشیان

ل□ ژ□ر پ□رد□ی ئ□و□دا ك□ ه□و□د□د□ن و□□ام ب□ خواست□كانی ج□ماو□ری ست□مدید□ بد□ن□و□.
ك□شم□ك□شی ئ□م بزووتن□و□ ك□م□□ای□تیی□ سیاسیان□، ن□ک ه□ر ب□ش□و□ی□كی □است□وخ□ی دژای□تی حزب و □□كخراو□ی بزووتن□و□ی□ک ب□ حزب و □□كخراو□ی بزوتن□و□كانی تر، ب□□كو ل□□□گ□ی □كاب□ری ن□وخ□یی و ململان□ی "خ□زانی" ل□ ن□وان حیزب و □□كخراو□ جیاواز□كانی بزووتن□و□ك□ی خ□شیان□و□ و د□□واتر □□و□. هاوپ□یمان□تی دوو بزووتن□و□ی ك□م□□ای□تی سیاسیش ب□ با□اد□ستی خ□یان و دژای□تی و پاش□كش□پ□كردنی بزووتن□و□كانی تر ه□ر ب□ ه□مان ش□و□ د□□واتر□ □□وو□. ل□ر□و□ ج□ر□ها ئ□جیندای سیاسی و ب□دیلی ج□راوج□ر د□خر□ن□□وو ل□س□ر ئاستی ك□م□□گ□، ب□ ئامانجی ل□قا□بدانی نا□□زای□تیی□ ج□ماو□رریی□كان و ك□نتر□□كردنیان و ئاراست□كردنیان ب□ر□و ب□دیه□نانی ئ□ج□ندای دیاریكراو.
س□ر□□ای ئ□و ه□موو ژمار□ ز□ر□ ل□ □□وت و □□كخراو□ و حزب و بل□ک و ق□وار□ی سیاسی، و□ س□ر□□ای ئ□و ه□موو ئ□جیندا و ب□دیلان□ی ك□ د□خر□ن□□وو، ب□□ام ه□ر ه□موویان ل□ناو چوارچ□و□ی دوو ب□ر□ی چینای□تیی گ□ور□ی ناك□ک ب□ی□كدا □یز د□ب□ستن و ل□ قا□بی دوو ئ□□ت□رناتیقی ن□وعی دژ ب□ی□كدا ج□ د□ك□ون، ك□ ئ□ویش؛ یا چاكسازیی بورژوازیی□ ل□ناو ه□مان □ژ□می سیاسی ئابووریدا، یان ئا□وگ□□ی □یش□یی و ه□□ت□كاندنی ئ□م □ژ□م□ سیاسی ئابووریی□ی□ ل□ □وانگ□ی كر□كاری ك□م□نیست□و□، ب□مان□ک ت□واوی ئ□و حزب و □□وت و □□كخراو□ ج□راوج□ران□ و ئ□و ب□دیل□ □□نگاو□□نگان□ پ□ل□ن د□كر□ن ب□س□ر دوو پ□لدا؛ ب□دیلی □یف□رمیستی ب□رژوا نیولیبرا□ی ناسی□نالیست و ئیسلامی ل□لای□ک و ب□دیلی ش□□شگ□□ان□ی س□سیالیستی كر□كاری ل□ لای□ك□ی تریدا.

□ ب□دیلی ناسیونالیست□ لیب□ا□□كان

ناسی□نالیست□ لیبرا□□كانی كوردستان س□ر□تا ل□ ه□و□ی ئ□و□دا بوون ك□ ل□ □□گ□ی ه□□بژاردنی و فشاری پ□رل□مانی خستن□ س□ر حیزب□كانی د□س□□ات (پارتی) و (ی□ك□تی) و چاكسازیی□كانی پ□رل□مانیی□و□، د□و□□تی یاسا و دام□زراو□یی ل□ كوردستاندا ب□ت□دی. ئ□ستا پاش ت□پ□□ینی چ□ندین خولی پ□رل□مانی، ئ□م لیب□ا□ ناسیونالیستان□ ب□ ئوم□د بوون ل□و□ی ك□ ل□ □□گ□ی خودی ئ□م حزبان□ی د□س□□ات□و□ ئ□م ئامانج□یان ب□ت□دی، ب□ی□ بانگ□ش□ی ئ□و□ د□ك□ن ك□ خودی ئ□و حزبان□ی د□س□□ات □□گرن ل□ ب□رد□م هاتن□دی د□و□□تی یاسا و دام□زراو□یی و خوازیاری لاچوون و لابردنی ئ□و حزبان□ و د□س□□اتیان، ب□□ام ترسیان ه□ی□ ئ□م□ ل□ □□گ□ی □اپ□□ین و ش□□شی

جەماوەرییەوە ئەنجام بدرێت، لێرەوە لە هەوڵدان تا ئەم حزبانەی دەسەڵات لە ڕێگەی فشاری وڵا تانی ڕۆژاوایی وەلا بنرێن ئەویش بە ناچارکردنیان بە هەڵبژاردنێکی “پاک و بێخەوش”ی دوور لە ساختەکاری و لە ژێر چاودێری نێودەوڵەتیدا.

حزبی (نەوەی نوێ) سەر بەم بەدیلە نیولیبرال□□ی□ کە دەیەوێت لە ڕێگەی پەرلەمانەوە دەسەڵاتدا بگرێتە دەست و حکومەتێکی نوێ پێکبهێنێت بە بەشداریی چەند لایەنێکی قەومی و ئیسلامی، وە لە هەمان کاتدا پارێزگاری لەو دامەزراوانەی حوکمڕانی بکات کە لە لایەن دوو حزبی دەسەڵاتداری تا ئێستاوە دروستکراون، واتە هێنانەکایەی ئاڵوگۆڕێکی سیاسیی شکڵی، لەسەرەوەی کۆمەڵگەدا ئەویش بە لابردنی تەنها سەروپۆتەڵاکی دەوڵەت و هێشتنەوەی هەمان قەوارەی دەوڵەت و هەمان دامەزراوەکانی حوکمڕانی. هەرچی وڵا تانی دیموکراسی ڕۆژئاوایی و ئیمپریالیزمی ئەمریکییە، پشتیوانی ئەم گۆڕانکاریییە شکڵی و ڕووکەش و فەڕمییە دەکەن، بۆ ڕزگارکردنی دۆخەکە و ڕێگری کردن لەوەی لە ژێر کۆنتڕۆڵ دەرچێت، لە پێناو پاراستنی بەرژەوەندی و ئەجێندا جیۆپۆلەتیکیەکانیان لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناو□استدا.

□ بەدیلی ئیسلامی سیاسی

ئیسلامی سیاسی هێزێکی ڕێکخراوە، حزبەکانی لە پەرلەمانی کوردستان خاوەن کورسین و لە دامودەزگاکانی دەوڵەت و دادگاکانیشدا کاریگەرییان هەیە، وە بە هاوکاری حزبەکانی دەسەڵات پەنا دەبەن□ بەر داسەپاندنی یاسای کۆنەپەرستانە، بەتایبەتی دژی ژنان و گەنجانی تینووی ئازادی، بۆ ڕێگری لە ئازادییە مەدەنییەکان و پەیوەندیی کۆمەڵایەتی پێشکەوتنخواز، و لە قاڵبدان و بەرتەسک کردنەوەی ململانێی چینایەتی لە کۆمەڵگادا. زووتر ئەم حزبە ئیسلامیيانە هاوبەشی (یەکێتی) و (پارتی) بوون لە کابینە جۆراوجۆرەکانی حکومەتی هەرێمدا، لە ئێستاشدا دەرفەتی ئەوەیان هەیە کە هاوبەشی داهاتووی حکومەتی حزبی (نەوەی نوێ) بن، یان بەشێک بن لە هاوپەیمانەتییەکی حکومەتی نێوان چەند حزبێکی قەومی و ئیسلامی، بەڵام ئەوەی کە ئیسلامی سیاسی ببێتە بەدیلێکی سەربەخۆ بۆ دۆخی ئێستای کوردستان دوورە لە واقعەوە.

ناوەڕۆکی ئابووری بەدیلی هەموو حزبە ئیسلامییەکان هەمان بەدیلی نیولیب□□□ی ناسیونالیستەکانە بەکەمێک خێروخێراتی ئیسلامییەوە، ئەمەش لە نمونەکانی جمهوری ئیسلامی ئێران و ئەفگانستان و تورکیا و سعودیە… شدا، ڕوون و ئاشکرا دیارە کە هەمان سەرمایەداری نیولیبرالیزمە، بەڵام ئەوەی جیایان دەکاتەوە لە ناسیونالیستە لیب□□□کان، دەخالەتکردنەناو کاروباری شەخسی تاکەکەسی و

داسەپاندنی کۆنەپەرستییەتی ئایینی بەسەر کۆمەڵگە و سەرکوتی ئازادی بە پەردەیە، کە لە مەشیاندا ناسیونالیستەکان لە بەرژەوەندیانە نەک هەر سازشکار بن لە بەرامبەریدا، بەڵکو بە ئاشکراش دەست تێکەڵاو بکەن لەگەڵیاندا، بە بەرگرتن بە ڕەوتی شۆڕشگێڕانە و سۆشیالیستی ناو کۆمەڵگە، هەر ئەمەش بنەمای هاوبەشیانە لە حکومەتدا پێکەوە و بەدیلێک لە کۆکتێلی قەومی ئیسلامی پێکدەهێنن بۆ دەسەڵاتی بورژوازی.

• بەدیلی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری

جگە لە ناڕەزایەتیی ڕۆژانە، توڕەیی و پەستی جەماوەریش ڕۆژ لەدوای ڕۆژ کەڵەکە دەبێت و جارجاریش سەردەکێشێ بۆ تەقینەوەیەکی بەکۆمەڵ و گروپە چەپەکان و هەڵسوڕاوانی بزووتنەوە ناڕەزایەتییەکان تیایدا چالاک دەبن، کە وەک هەمیشەش داوا دەکەن خەڵک بێنە مەیدانی خۆپیشاندان و ڕاپەڕین ئەنجام بدەن تا دەسەڵات بڕوخێنن و لە ڕێگەی پێکهێنانی شورا و کۆمەن و کانتۆنەکانەوە دەسەڵاتی خۆیان دادەمەزرێنن، هەموو ئەمانەش بەبێ ئەوەی هاوسەنگی هێز و ئاستی ڕێکخراوبوونی جەماوەر لەبەرچاو بگیرێت.
ڕوانگەی ئەم شۆڕشگێڕە جەماوەرییانە، جەماوەر وەک بەرەیەکی یەکپارچە و یەکگرتوو لەدژی حکومەتی هەرێم و دەسەڵاتی دوو حیزبی خاوەن میلیشیا و دامودەزگای سەرکوتگەر دەبینێت، چینەکان و ڕەوتە کۆمەڵایەتییە سیاسییەکان و خەباتی چینایەتی لەناو جەماوەردا نابینێت، لە ڕوانگەی ئەوانەوە کێشمەکێشی ڕەوتە فکری و سیاسییە حزبییەکان لەناو بزووتنەوەی جەماوەریدا ناکۆکی دروست دەکات و دەبێتە هۆی لاوازبوونی ڕیزەکانی خەباتی جەماوەری، بۆیە لای ئەوان خەباتی فیکری وەک یەکێک لە پایەکانی خەباتی چینایەتی کەم بەهایە و یەکێتی گەل و هەمووبەهەموو دوژمنایەتی کردنی دەستەجەمعییانەی ڕژێم بەرز دەنرخێنن.
پۆپۆلیزمی شۆڕشگێڕانە ڕەوتێکی ناتەبا و ناڕێکخراوە، چالاک و بزێوە لە بزووتنەوە ناڕەزایەتییەکان و ڕووداوە سیاسییەکاندا، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا ئاستی سەروو چینایەتییەکەی لە کۆمەڵگەیەکی سەرمایەداریدا، ڕێگرە لەوەی ببێتە بەدیلێکی واقعی بۆ چینە ڕەسەنەکانی کۆمەڵگا، چ بورژوازی و چ کرێکار، بەڵام بۆی هەیە لە دۆخێکی مێژوویی دیاریکراو و قەیراناویدا، ببێتە پردبازێکی ڕاگوزەر و کاتی بۆ پەڕینەوەی یەکێک لە بەدیلی چینە ئەسڵییەکانی کۆمەڵگە.

• بەدیلی سۆشیالیستی

ئەم بدیلە لەو ڕاستییەوە سەرچاوە دەگرێت کە کە خەڵکی کوردستان لە کۆمەڵگەیەکی چینایەتی-سەرمایەداریدا دەژین، وەک بەشێک لە سیستەمەکی ئابووری و سیاسیی جیهانی، کە تێیدا بۆرژوازی کورد بەهرەمەندە لە پەیوەندییەکی ئابووری و سیاسی و تەنانەت ئەمنی و سەربازی ستراتیژیانەی پتەو لەگەڵ بۆرژوازی وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و جیهانی ڕۆژئاوا بە تایبەتی ئیمپریالیزمی ئەمریکا.
دیاردە و ڕواڵەتی دواکەوتووانەی پێش سەرمایەداری خێڵەکییانە و بنەماڵەیی و عەشایەری کە هاوڕای دەسەڵاتی ئەو دوو حیزبەیە، لە جەوهەری چینایەتی بۆرژوازییانەی ئەم حیزبانە و حکومەتی هەرێم ناگۆڕێت.
لە ئێستادا ئەم دەسەڵاتە کەوتۆتە ناو قەیرانێکی قووڵەوە، لە ئاکامی ئەوەی کە حزبەکانی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد ڕێباز و سیاسەتێکی ئابووری چینایەتی ڕوون و ئاشکرایان گرتەبەر کە نیولیبرالیزمە و پەیڕەوی دەکات لە ڕێنماییی دامەزراوەکانی وڵاتانی ئیمپریالیستی ڕۆژئاوا لە چەشنی (بانکی نێودەوڵەتی و (سندوقی دراوی نێودەوڵەتی)، کە جەخت دەکەنەوە لەسەر بە تایبەتکردنی کەرتی گشتی، و شانخاڵی کردنەوەی دەوڵەت لە بەرپرسیارێتی دابینکردنی خزمەتگوزارییە کۆمەڵایەتییەکان، دانەمەزراندن لە کەرتی گشتیدا.
مانەوەی ئەم سیستەمە سەرمایەدارییە و دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد، ئێستا لە دوژمنایەتییەکی ئاشکرا و ڕاستەوخۆدایە لەگەڵ ژیانی ڕۆژانەی جەماوەری زەحمەتکێش. ئەوەی کە ڕێگرە لە گۆڕینی ئەم بارودۆخە قەیراناوییەی سەرمایە و دەسەڵاتی بۆرژوازی و تراژیدیای ژیانی خەڵک، بە قەیرانێکی شۆڕشگێڕانە و شۆڕشێکی سۆسیالیستی کرێکاران و ڕەنجدەران و دامەزراندنی دەسەڵاتی چینایەتی خۆیان، نەبوونی ڕێکخستن و چەکداربوونیانە بە ئاسۆیەکی سۆسیالیستی نێونەتەوەیی و دابڕانی بزووتنەوەکەیانە لە بزووتنەوەی سەرتاسەری چینی کرێکار لە عێراقدا. ئەمە وەک کۆمۆنیستە شۆڕشگێڕەکان لە کوردستانی عێراق ڕووبەڕووی ئەم تەحەدا مێژووییە بووینەتەوە.

بەکورتی

لە ڕووبەڕووبوونەوەی قەیرانێکی قووڵی کۆمەڵگای سەرمایەداری و دەسەڵاتی بۆرژوایی لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا، تەنها دوو بەدیلی ڕاستەقینە و عەمەلی لە ئارادایە، یان چاکسازی نیولیبراڵی بودەڵە و بەش بە گۆڕانکارییەکی شکڵی و ڕووکەشیانەوە کە لیب□ا□□ قەومییەکان و ئیسلامییەکان بانگەشەی بۆ دەکەن، یان شۆڕشی جەماوەری زەحمەتکێش کە خۆی لەکهەڵپێکا بەت بە بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانە و

سۆشیالیستی چینی کرێکارەوە لە سەرانسەری عێراقدا و لە هەوڵی دامەزراندنی حکومەتێکی کرێکاریدا بێت لە هەرێمەکەدا بۆ جێگیرکردنی دەسەڵاتدارێتی شورایی و چینایەتی کرێکار بەسەر کۆمەڵگادا.

کۆتایی ئەیلول/سەپتەمبەری ٢٠٢٣

حەماس و لیکود: لێکچوونی تاوان و بیروباوەڕ.. عەلی مەحمود محەمەد

.Sun, Oct 29 at 5:43 p.m

هەرچی پارت و کەسایەتی فاشیستی جوو هەیە, لە کابینەتەکەی ئێستای لیکۆد بەسەرکردایەتی نەتەنیاهۆ کۆبوونەتەوە” یاش و شاس و زایۆنیزمی دینی و یەکێتی نیشتمانی و ئیسرائیل ماڵمانەو ......, “, پشتیوانی 106 کورسی لە کۆی 120 کورسی پەرلەمانی هەیە, کابینەکەی ئێستای نەتەنیاهۆ راستڕەوترین کابینەیە لە مێژووی دەوڵەتی نوێی ئیسرائیلدا, جگە لە پارتی کارو دوو لیستی عەرەبی چەپ و ئیسلامی, هەموو لیستەکانی دیکە لە دەوری حکومەتە راستگەرا ئاینییە یەکێتی نیشتمانییەکەی نەتەنیاهۆ کۆبوونەتەوە, تا ئەو ئاستەی نوزەی نەیاری ناوخۆیی بەرامبەر بە حکوومەتەکەی نەهێشتووەو کردویەتییە کابینەی بکوژو ببڕ, گەلی جووی لە گەلێکی زۆرلێکراوی مەزڵومی هەزاران ساڵەی قوربانی هەلۆکۆستە یەك لە دوای یەکەکانەوە کردیەتە گەلێکی بکوژو ببڕو تاوانکار, دیارە تاوانە قێزەونەکەی حەماسیش لە 7ی ئۆکتۆبەر کە رووی داعشی سپی کردەوە, باشترین دیاری بوو بۆ هاوچین و هاوبیروباوەڕە جووە زایۆنیزمەکەیان, لەسەر سینی زێڕ بەهانەی تاوانیان پێشکەش کردن.
حەماس و لیکۆد لە فەرهەنگی سیاسیدا لە یەك خانەی سیاسی پۆلێن دەکرێن, کە دوو پارتی راستی پارێزگاری ئاینین, حەماس کە ناسنامەی ئایدۆلۆژیەکەی لە ئیخوانەوەیە, وەك لیکۆد پارتێکی راستگەرای پارێزگارە, لە روی ئابووریەوە هەردوو پارت باوەڕیان بە ئابووری

بازاڕە, جیاوازییان تەنها لەوەدایە هەردووك نەوەی ئیبراهیمن و یەكیان نوێنەرایەتی ئیسماعیل دەكات ئەوی دی ئیسحاق, هەردووكیان چۆن بە بۆچوونی خۆیان نەوەی سامی كوڕی نوحن, بەهەمان شێوە خاوەندی یەك پەیڕەوو یەك ریش و دوژمنایەتی سەرسەختی بەرازو هاوشێوەی نزیكی شەریعەت و بیركردنەوەن, یەكیان ناوی ئیسلامی هەڵگرتووە ئەوی دی عیبرانی.

بەپێی ئەم جەنگە, جەنگی دوو گروپی تاوانكارن, هەرچەندە هەردوولایان خۆیان بە نوێنەری دوو گروپی زۆرلێكراوی مێژوویی دەدەنە قەڵەم, لە بە پێی یاسای جیهانی مرۆیی و رێكەوتنامەی جنێف و پایەكانی دادگای تاوانی نێودەوڵەتی و یاساو پرنسیبە نێودەوڵەتییەكان ئەو مافەیان نییە چییان ویست بەرامبەر بە خەڵكی سڤیل و دیلی جەنگ و ناوچە سڤیل نشینەكان بیكەن, ئەوانیش مافی تایبەتیان هەیە لە ژیان و پاراستنی كەرامەتیان, مافەكانیان بە رێكەوتنامەی نێودەوڵەتی دیاریكراوە .

مرۆڤ كە هەڵوێست وەردەگرێت دەبێت بە هەردوو چاوی سەیری رووداوەكان بكات, هەموو تاوانەكانی ئەم خولە ببینێت, نەك تەنها ئەوەی رۆژی حەوتی ئۆكتۆبەر جیهانی هەژاند, یان تەنها ئەوەی دوای كاردانەوەكە بەسەر خەڵكی غەزەدا هات, لێرەدا كارو كاردانەوە هەردووك لە رووی پێناسەی تاوانەوە لە یەك چوارچێوەدان, تاوانی قورسن دوای پشكنین و لێكۆڵینەوە, دادگا بڕیاریان لەسەر دەدا, كە چاودێران لە خانەی تاوانی جەنگ و تاوانی دژ بە مرۆڤایەتی تا جینۆساید ریزی دەكەن, مەبەستم ئەوە نییە تاوانەكان پێش 7ی ئۆكتۆبەر لە یاد بكرێن, چوونكە ئەم تاوانانەی لەسەر ئەو خاكە ئەنجام دراون و دەددرێن, تاوانی زەقی گەورەن و كات و شوێن نایان سڕێتەوە, ناشبێت تاوانكار لە سزا رزگاری ببێت.

بەپێی چەپڵە لێدان بە هەر لایەكی ئەم دوو گروپە تاوانكارە بە خۆی تاوانە, ئەوان دەیانەوێت هەردوو كۆمەڵگا لە دەوری گروپە تاوانكارییەكانیان كۆبكەنەوە, خەڵك بكەنە چەپڵە لێدەری تاوان, سەما كردن بە تاوان بەشدارییە لە ئاهەنگی تاوان.

چاوپێکەوتنی ڕۆژنامەی ڕەوت لەگەڵ موئەیەد ئەحمەد، سەبارەت بە ڕووداوەکانی کەرتی غەززە

موئەیەد ئەحمەد: ڕەفتاری فاشیستانە و تیرۆریزمی دەوڵەتیی ئیسرائیل و پەرچەکرداری حەماس و تیرۆریزمەکەی، لێک جیاکرێنەوە و یەک پرۆسە و یەک واقیعیەتن.

ڕەوت: سوپاس هاوڕێ موئەیەد بۆ ئەم دەرفەتە و ئەم بەدەنگەوە هاتنەت بۆ ڕۆژنامەی (ڕەوت) لەسەر ڕوداوێکی جیهانی گرنگ و نزیک لە کۆمەڵگای ئێمە لە (٧)ی ئەم مانگەوە دەستیپێکردووە. باڵی سەربازی ڕێکخراوەی حەماسی فەلەستینی و چەند گروپێکی جیهادی تر هێرشیان کردە سەر دەوڵەتی ئیسرائیل و کردەوەیەکی سەربازی غافڵگیرانە و سەرکەوتوانەیان بەڕێوەبرد و لەوەوە جەنگێکی خوێناوی درێژەی هەیە. بە ڕای تۆ ئەم کوشتوکوشتارە چۆن هەڵدەسەنگێنی و بەرەو کوێ دەڕوات و هیزەکانی دەرگیری ئەم جەنگە چۆن دەبینی؟

موئەیەد ئەحمەد: دەستانخۆش بێت و زۆر سوپاس، بۆ منیش زۆر گرنگ بوو کە دەربارەی ئەم مەسەلەیە بدوێین. ئەم دەورەیە لە کوشتوکوشتار و ماڵوێرانی و دەربەدەری، ئەڵقەیەکی دیکەی ئەو زنجیرە دوور و دریژە کارەساتبارەیە کە بە دەیان ساڵە لە ئارادیە و بەرۆکی بە خەڵکی مەدەنی و دانیشتوانی بێتاوانی فەلەستین و ئیسرائیل گرتووە. جینۆسایدی دانیشتوانی کەرتی غەززەش کە دەوڵەتی ئیسرائیل و حکومەتەکەی و هێزەکانی ئەنجامی ئەدات لە ئیستادا درێژەی سیاسەت و پڕاتیکی بەردەوام و چەند دەیەیی هەمان ئەم دەوڵەتەیە دژ بە فەلەستینییەکان. جیاوازییەکەی هەر ئەوەیە کە ئەمجارەیان بە دوای ئەو هێرشە سەربازی و کارە تیرۆریستییە وەحشیانەیەی ڕۆژی ٧ ئۆکتۆبەر دێت کە حەماس و جیهادی ئیسلامی و باڵە سەربازییەکەیان؛ کەتائیبی ئەلقەسام (کتائب القسام)، ئەنجامیداوە.

بەگوێرەی هەواڵەکان هێرشی سەربازی و تیرۆریستی حەماس بووەتە هۆی کوشتوکوشتاری زیاتر لە ١٤٠٠ کەسی سیقل و سەربازی ئیسرائیلی و بەدیلگرتنی سەدان سەرباز و سیقل کە بەشیکیان منداڵن. ئەڵبەتە ئەم هێرشە سەربازییەی حەماس لە ٧ ئۆکتۆبەردا سیاسەت و ستراتیژێکی پێشتر نەخشەداڕیژراوی ئەم بزووتنەوە ئیسلامییە بووە و ئاواش

پیادەکراوە و لە بنەڕەتدا هەڵینجراوی سیاسەت و تیۆری و پڕاتیکی بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسییە، بەڵام لە هەمانکاتیشدا جیاناکریتەوە لەوەی کە کردەوەیەکی سەربازی و تیرۆریستییە لەبەرامبەر تیرۆر و فەزایەکی تیرۆریستی، کە پێشتر دەسەڵاتدارییەتی ئیسرائیل و دەوڵەت و حکومەتە یەک لە دوای یەکەکانی، و لەسەرەتای دروستبوونی ئیسرائیلەوە و هەتا ئیستاش، خەلقاندویەتی و پیادەی کردووە بەدژی فەلەستینییەکان.

سوپا و هیزە ئەمنییەکانی ئیسرائیل ئەمساڵ و پێش ئەم ڕووداوانەی ئیستای غەززە، سەدان فەلستینییان کوشتووە، و لەساڵی ٢٠٠٧یشەوە تا پێش ئەم ڕووداوانە خۆینی زیاتر لە شەش هەزار فەلەستینییان ڕشتووە. هەروەک ئەبینین ئەوا بە پتر لە دوو هەفتەیە هێزەکانی ئیسرائیل سەرقاڵی تەفروتوناکردنی کەناری غەززەن و هەتا ئەم ساتەوەختە و بەدوای تاوانکاریەکەی بە سەر خەستەخانەی معمەدانی، کە بە گۆیرەی ئیدارەی تەندروستی غەززە ٤٧١ کوژراوە و ٣١٤ کەس بریندار بووە، لەم کەمپێنە سەربازی و تیرۆریستییەی ئیسرائیلدا لە غەززە تا ئەمرۆ(٢٥ ئۆکتۆبەری ٢٠٢٣) و بە گۆیرەی وێبسایتی (میدیل ئیست ئای)، پتر لە ٦٥٠٠ سیڤلی فەلەستینی گیانیان لەدەستداوە کە ٢٧٠٠ کەسیان منداڵن و نزیکەی ١٧ هەزار کەسیش بریندارە. ئەم جینۆسایدە و کاولکارییە بە بەردەوام خانوو و باڵەخانە و گەڕەک و خەستخانە و قوتابخانە و شوێنە گشتییەکانیان کردەتە ئامانج و ئەمەش شانبەشانی فەڕزکردنی گەمارۆیەکی ئابووری و خزمەتگوزاری بە ئەندازە نائینسانی کە بەجارێ دانیشوانی غەززەی بە نان و ئاو و کارەبا و هەر خزمەتگوزارییەکی تەندروستی و پێویست کردووە، و بووەتە هۆی فەراهەمهێنانی فەزا بە دەربەدەرکردنی زۆرەملەی زیاتر لە ملیۆن و نیوێک فەلستینی و ئاوارەکردنیان بە دەرەوەی کەرتی غەززە.

حکومەتی ئیسرائیل ئەیەوێت، گەر بەی بلوێت، بەم جینوسایدە هێرشی زەمینی و داگیرکردنەوەی ئەم کەرتە ئەنجامبدات، بەم پێیەش، ئەیەوێت، جاریکی دیکە، وەک ساڵی ١٩٤٨، تراژیدیایەکی دیکەی ئینسانی بخوڵقێنێ بەڵام ئەم جارەیان لە ئاستێکی زۆر گەورەتر و هەمەلاینەتردا و بەدژی دانێستوانی غەززە کە بە خۆیان هەمان ئەو کەسانە و نەوەکانیانن کە پێشتر ڕاگۆیزراون لە فەلەستین لە ساڵەکانی ١٩٤٨ و ١٩٤٩دا.

سەبارەت بە هەڵسەنگاندنی هێزەکانی دەرگیر لەم جەنگەدا، سەرتا ئەبی ئەوەمان لاڕوون بێت، کە ڕەفتاری فشیستانە و تیرۆریزمی دەوڵەتیی ئیسرائیل و پەرچەکرداری حەماس و تیرۆریزمەکەی، لەک جیاناکرێنەوە و یەک پرسە و یەک واقعیەتن، و بە بروای من، ئەمە

بەردی بناغەی هەر شیکردنەوەیەکی دروستی ئەم جەنگەیە.
ئەوە ڕاستییەکی حاشاهەڵنەگرە کە ئەوەی فەزای خوڵقاندووە و ئیمکانی داوە کە حەماس ئەم کارە و ئەم تاوانە بە دژی سیقلی ئیسرائیل ئەنجامبدات، دەوڵەتی ئیسرائیل و سەرکوت و کوشتوبڕیەکانیەتی بەدژی خەڵکی فەلەستین، واتە حەماس تەواوکەری ئیسرائیل و قوتبی بەرامبەریەتی. هەر بۆیە ناکری ئەم جەنگە لە یەکلاوە سەیر بکرێت، بەڵکو ئەبێ هەردوولا وەک پرۆسەیەک و لە کۆنتیکستی یەکتردا لێکبدرێتەوە.
بەڵام ئەم پلەیە لە شیکردنەوە نامانگەیەنێتە تەواوی ڕاستییەکە و تێگەیشتن لە پاردۆکسی ئەم دوولایەنە چونکە فاکتەرێکی دیکەی بناغەیی دێتە ئاراوە؛ بەو ئەندازەیەی کە باسی حەماس بکەین، ئەویش ئەوەیە کە حەماس بەشێکە لە بزووتنەوەیەکی بەرینتر و واوەتر لە چوارچێوەی کێشە و پێکدادانەکانی فەلەستینییەکان و دەوڵەتی ئیسرائیل، کە ناوی بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسییە. و هەر بەم پێیەش ڕێباز (مەنهەج) و سیاسەت و هەروەها بەرنامە و تیوری و پراتیکی حەماس سەر بەم بزووتنەوە کۆمەڵایەتییە چینایەتییەی بورژوازییە، و ئامانجی حەماس هەر تەنها تیکڕماندنی ئیسرائیل نییە بەڵکو دروستکردنی ئیمارەتیکی بورژوازی سەرکوتگەری ئیسلامییە لە شوێنیدا. هەر بۆیە پێش ئەوەی حەماس لە بەرامبەر ئیسرائیلدا بێت لە بەرامبەر کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێش و ئازادیخواز و ژنانی فەلستیندایە.
لە وەڵام بە پرسیارێک کە بۆ ئەبێ حەماس پەیوەندی بە بزووتنەوەی دژە ستەم لە سەر جەماوەری خەڵکی فەلەستینەوە هەبێ، و بۆ ناکرێت جەنگ و پیکدادانەکانی حەماس لە بەرامبەر ئیسرائیلدا تەنها وەک قوتبێکی ئیرهابی بەرامبەر قوتبی ئیرهابی دەوڵەتی ئیسرائیل نیشان بدرێت، ئەڵیم ئەتوانری ئەو کارە بکرێت، بەڵام ئەوە باسەکە نییە و لە ڕێگەی ئەو ڕەخنەیەوە ناتوانری سیاسەتێکی کردارییی کۆمۆنیستی لەوە دەربهێنرێت.
بەسادەیی بڵێم، جەماوەری فەلەستین دەرگیری ستەمی دەوڵەتی ئیسرائیلە لەسەری و ئەم کارە سەربازی و تیرۆریستییەی حەماس، بمانەوێت یا نەمانەوێت، پەیوەندییەکی بەلابردنی ئەو ستەمەوە پەیداکردووە هەم لە باری ئەوەی کە لەواقعدا ستەمێک لە ئارادایە و بەرنگارییەکی جەماوەری فەلەستین هەیە بەرامبەری، و هەم لە هۆش و فیکری جەماوەری بەرینی فەلەستینی و جەماوەری ناڕازی لە ولاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا. هۆکاری ئەمەش ئەوەیە کە حەماس، لەهەمان کاتدا، ڕەوتیکی ئیسلامی سیاسییە، بەڵام لە جوگرافیایەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی و کەلتورێکی دیاریکردودا هەبوونی سیاسی و عەسکەری

هەیە و لە پەیوەند بە کێشەیەکەوە، کە کێشەی فەلەستینییە و هۆکاری ئەسڵی و سەرەکی ئەم کیشەیەش ئیسرائیلە، دریژە بە کاری خۆی ئەدا.
هەر بۆیە ناکرێت ئەم لایەن و دەورە سیاسی و پڕاتیکی و تانەنانەت ئایدیۆلۆژیەی حەماس لە پەیوەند بە خودی کێشەی فەلەستینەوە لە شیکردنەوەدا ببرێتە دەرەوە و تەنها لە سەر بنەمای ئەوەی کە بەشێکە لە بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی و تیرۆریزمی ئەم بزووتنەوەیە، کە خۆی وایە، هەڵبسەنگێنرێ.
بەڵام هەموو ئەمانە بەو مانایە نییە کە نە بەدەنگ بین لە بەرامبەر تیرۆریزمی حەماسدا و نە حەماسیش وەک سومبل و بەشێکی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازنەی خەڵکی فەلەستین لە قەڵەمبدەین، چونکە زۆر بەسادەیی حەماس لەگەڵ ئەوەشدا کە دژی ئیسرائیلە، بەڵام ئەمە نایخاتە بەرەی بەرنگاری هەقخوازانەی جەماوەری خەڵکی فەلەستینەوە بەڵکو وەک خۆی ئەمێنێتەوە، واتە ئەوەی کە حەماس ڕەوت و ڕێکخراوێکی کۆنەپەرستی ئیسلامی سیاسییە لە پەیوەندیدا بە بەرنگاریی خەڵکی فەلەستینەوە دژی ستەمی نەتەوەیی ئیسرائیل لە سەریان. بەم هۆیەشەوە، هەتا ستەمکاری ئیسرائیل هەبێ بە دژی فەلەستینییەکان ئەم ڕەوتەش ئەتوانی لەسەر ئەم ستەمکارییە بژی و گەشە بکات و لە هەمان کاتدا وەهەم پەرەپێبدا لەنێو جەماوەری ناڕازی فەلەستین و خەڵکی ناڕازی وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا بەوەی کە حەماس لە بەرەی بەرنگاری خەڵکی فەلەستینە.
هەندێک کێشەیان لەگەڵ ئەوەدا نییە کە حەماس پێناسە بکرێت وەک ڕەوت و حزبێکی کۆنەپەرستی ئیسلامی سیاسی بەڵام لە هەمانکاتدا پاکانەی بۆ ئەکەن و دەڵێین نوێنەری خەڵکی ستەملیکراوی فەلەستینە دژی ئیسرائیل و هەر بەو پێیەش وای دائەنین کە کردەوەی سەربازی و تیرۆریستەکانی و ئایدیاڵەکانی بەشێکن لە بەرنگاریی هەقخوازانەی خەڵکی فەلەستین. دیارە ئەم جۆرە بۆچوونەش کەوتنەدوای ئەو وەهمەیە کە حەماس ئەیخوڵقێنێ.
هەروەها ئەو ڕەوتە بەناو سۆشیالیستانەی کە لە ئەسڵدا باڵی چەپی ناسیونالیزمی عەرەبیین، لە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا خۆ بەجارێ هەموو ئایدیاڵە سۆسیالیستی و ئینتیرناسیونالییەکانیان لە ژێرپێ ناوە، و حەماس بە سومبلی بەرنگاری ئازادیخوازانەی خەڵکی فەلەستین ئەناسێنن و بەرگری لێدەکەن و هەموو سنوربەندییەکی چینایەتی کریکاری و سۆشیالیستیان سڕیوەتەوە لەنیوان خۆیان و حەماسدا، و نەک هەر بوونەتە ناسیۆنالیست بەڵکو بوونەتە ئیسلامیش.
خەباتی جەماوەری چەوساوە و ستەملێکراوی خەڵکی فەلەستین شایستەی هێزێکی بەرنگاری ئازیخوازانە و ئینسانی و ئینتەرناسیۆنالیستییە،

هیزێک کە لە بەرامبەر ئیسلامی سیاسی و بورژوا ناسیونالیزمی فەلەستینیدا ڕاوەستابێت لە هەمان کاتدا کە خەباتی بە دژی دەسەڵاتی بورژوازی ئیسرائیل و ستەمکاریەکانی ئەم دەوڵەتە بەرەوپێش ئەبات.

ڕەوت: جیۆپۆلیتیکی سیاسیی ناوچەکە و قوتبەندییەکان چ ڕۆڵێکیان هەیە لە ئاڕاستەکردنی ئەم جەنگ و ململانێیەدا؟

موئەیەد ئەحمەد: بەشیوەیەکی دیاریکراو ئەم جەنگەی لە ئارادایە جەنگی نیوان ئیسرائیل و حەماسە و لەرەوە سەریهەڵداوە، بەڵام هەروەک ئەبینیین، ئیسرائیل درێژکراوەی هێزی ئیمپریالیستی ئەمریکا و وڵاتە ئیمپریالیستە ڕۆژئاواییەکانی هاوپەیمانییەتی و بەکردەوە ئەمە ڕەنگیداوەتەوە لەم جەنگەدا. هەروەها، حەماسیش بەهرەمەندە لە هاوپشتیی ڕاستەخۆی ڕژێمی ئیسلامی ئێران و هێزەکانی ئیسلامی سیاسی لە ناوچەکەدا و بەشێکە لە بەرەی بەرەنگاری (جبهة الممانعة) کە ڕژێمی ئیسلامی ئێران سەرکردایەتی ئەکات و حزبوڵڵا و ڕژێمی ئەسەد لە سوریا و حزب و هێزە میلیشیاکانی ئیسلامی سیاسی عیراق، تیایدا گردبونەتەوە. هەرچەندە لە ئێستادا چین و ڕوسیا دوورە پەرێزن لەم جەنگە بەڵام ئەمە لەو ڕاستییە کەم ناکاتەوە کە ڕژێمی ئیسلامی ئێران پەیمانی ستراتیژی سەربازیی هاوبەشی هەیە لەگەڵ کەمپی ئیمپریالیستی ڕوسیا و چیندا.

سەرباری ئەمانە، ئاشکرایە کێشەی فەلەستین قوڵایی و کاریگەریی ناوچەیی هەیە لەناو وڵاتانی عەرەبی و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و جەماوەری ئەم ناوچەیەدا. ئەڵبەتە ئەم کاریگەرییە ناوچەییە لەوەوە نەهاتووە کە بەسروشتی لە جیهانی ئەمڕۆدا کێشە لۆکاڵییەکان، بەهۆی تونددوتیژبوونەوە و بەرینبوونەوەی جەمسەرگیرییە جیهانییەکانەوە، بە ئاسانی ئەبنە کێشەی جیۆ سیاسی و ستراتیژی ناوچەیی و تەنانەت جیهانیش، بەڵکو بە هۆکاری ئەوەوەیە کە خودی کێشەی نیوان فەلەستین و ئیسرائیل بەخۆی لایەن و قوڵایی جیهانی و ناوچەیی هەیە، و لە ئێستادا ئەم کارەکتەرەی لە هەر کات بەهێزترە، یان ڕوونتر بڵێم کێشەی فەلەستین لە ئیستادا بە چڕوپڕی ئەم کارەکتەر و لایەن و قوڵاییە جیهانی و ناوچەییەی لە خۆدا عەکس کردۆتەوە.

هەردوو ئەم کەمپە جیهانی و ناوچەییە لە ساتەکان و ئەگەرەکانی پەرەسەندنی ئەم جەنگەی ئیستای ئیسرائیلدا ئەژین لە غەززە، و ئیسرائیل هەر لەسەرتاوە ڕایگەیاندووە کە لە حاڵەتی جەنگدایە وەک دەوڵەتێک، و بەسروشتی ئەم جەنگە هەڵگری ئەگەری بەرین بوونەوەیە لەناو خۆیدا. سەرباری ئەمانە، ئەم جەنگە جگە لەوەی لە بارودۆخی

هێرشی سەربازی حەماس و پەرچەکرداری ئیسرائیل و کوشتوکوشتارەکانی ئیسرائیل بەدژی فەلەستینییەکان هەڵگیرساوە، بەڵام بەخێشی ئاکامی شکڵگیری هاوکێشە و جەمسەرگیری ناوچەیی تازە و پەرەسەندنی کێبەڕکێی جیۆ سیاسی و ئابووری نێوان چین و ئەمریکا بووە، مەبەستم پرۆسەی سروشتیکردنەوەی پەیوەندی نیوان ئیسرائیل و هەندی لە وڵاتانی عەرەبی، بە تایبەت ئەگەری سروشتیکردنەوەی پەیوەندی نیوان سعودیە و ئیسرائیل و توندوتیژتر بوونەوەی کێبەڕکێی نیوان ئەمریکا و چین لە ئاستی سیاسی و ئابووری و سەربازیدا لەوانە بڕیاری کۆبوونەوەکانی (ج ٢٠-G20) لەسەر ڕاکێشانی خەتی دەریایی و زەمینی لە هیندستانەوە بۆ سعودیە و ئیسرائیل لە بەرامبەر خەت و پشتێنەی ستراتیژی ئاوریشمیی چین کە بە کەنداو و عیراق و تورکیادا تێدەپەڕێت.
شڵەقاندن و تێکدانی ئەم پرۆسە سیاسی و ستراتیژە ئابووریانە و گۆڕینی بە ئاڕاستەی بەرژەوەندییەکانی ئێران و درێژکراوە جیهانی و ناوچەییەکانی لە ڕێگەی هێرشی سەربازی و کاری تیرۆریستی و میلیتاریزەکردنەوە، پێدەچێت ئامانجێکی گرنگ و پڕبایەخی ئەم هێرشە سەربازیەی حەماس بوو بەسەر ئیسرائیل کە بەهاوبەش لەگەڵ ڕژێمی ئێراندا بەڕێوەچووە. ئەوەی کە چەند ئەمریکا و ئیسرائیل بە ئاشکرا دانبەوەدا نانێن ئێران دەستیهەبووە لە هێرشەکەی حەماسدا، لەبەر هۆکاری ستراتیژی دیکەی خۆیانە، و لەو واقعە ناگۆڕێ.
ئەوەندەی باسەکە لەسەر پەیوەندی کێشەی فەلەستین بێت بە ڕژێمی ئیسلامی ئێرانەوە دەبینین کە بۆ جمهوری ئیسلامی ئێران مەسەلەکە هەر ئەوە نییە کە فۆرمی کێشەی فەلەستین چی بەسەردێت، و پەیوەندی نیوان وڵاتانی عەرەبی و ئیسرائیل نورمالە ئەبێتەوە یا نابێتەوە، هەرچەندە ئەمە زۆر گرنگە بۆی کە ڕوونەدات، بەڵکو مەسەلەی سەرەکی بۆ ئێران ئەوەیە کە زەرورە کێشەی فەلەستین هەردەم گەرم بێت و بەردەوام بێت تا بەکاریبهێنی بۆ چەسپاندنی پایەکانی خۆی لە بەرامبەر جەماوەری ناڕازی ئیراندا، وە کاتیکیش چارەسەربێ لە دەرەوەی ویست و ئارەزووی ئەم ڕژێمە، ئەیەویت بە شیوەیەک بێت کە بۆی بەسوود بێت.
بەهۆی سەرجەم ئەو فاکتەرانەوە کە ئاماژەم پێدان، هەم ئەم جەنگە کارەکتەری جیهانی و ناوچەیی هەیە و هەم پۆتێنسی و ئەگەری بەرین بوونەوەی لە ئارادایە.

ڕەوت: گەرسەرنج بدەین ئەبینین کە کاریگەری حەماس و بەرەی بەرەنگاری لەسەر کێشەی فەلەستین سنووردارە و ناکۆکی خۆی هەیە، ڕای تۆ چییە لەم بارەیەوە؟

موئەیەد ئەحمەد: دروست وایە، کاریگەری حەماس و بەرەی بەرنگاری لەسەر کێشەی فەلەستین سنووردار و پڕۆبلەماتیکە. ئەوە ڕوونە کە دژایەتی حەماس و حزبوڵڵا و ڕژێمی ئیسلامی ئێران بەرامبەر ئیسرائیل ناتوانی ئەو کاریگەرییەی هەبێت لە قولایی وڵاتانی عەربیدا و لەناو جەماوەری ئەم ولاتانەدا بە نموونە وەک کاریگەریەکانی بزووتنەوەی ناسیونالیستی عەربی لەسەریان لەدەیەکانی سەدەی ڕابردوودا، هەربۆیە لەگەڵ ئەوەشدا کە ئەم قوتبە ئیسلامییە لە دژایەتیدایە بەرامبەر ئیسرائیل، بەڵام ئەم دژایەتییەی لە دەروەی پێداویستییەکانی خەڵکی فەلەستین و دەسەڵاتی بورژوا ناسیونالیستی فەلەستینییە کە لە ئاکامی پەیمانی ئەسلۆوە هاتەتەئاراوە، و ئەجندە و پڕاتیکی ئەم بزووتنەوە ئیسلامییە ناتوانێ ببێتە ڕابەر و سومبلی چارەسەری کێشەی فەلەستین.
لەم ڕاستایەدا ئەبینین، بەرەی بەرنگاری نەیتوانیوە لە کێشەی فەلەستیندا وەک کێشەیەکی واقعی کە دەرگیری خەڵکی ستەملیکراوی فەلەستینە و پەیوەندێکی ئۆرگانیکی هەیە بە بزووتنەوەی نەتەوەیی عەربییەوە و بەشیک بووە لە بزووتنەوەی دژی کۆلۆنیاڵی و دەسەڵاتی هیزە ئیمپریالیستە ڕۆژئاواییەکان، ڕۆل و کاریگەریی هەبیت.
بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی و تایفەگەری شیعی ڕژێمی ئێران و حزبوڵڵا و هێزەکانی دەوربەریان لەبەرەی بەرنگاری، نە ئەسڵوفەسلیان و ئامانجی ستراتیژیان دێتەوە لەگەڵ بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی جەماوەری فەلەستین و نە بەشیک بوون و هەن لە بەرنگاری هەقخوازانەی جەماوەری خەڵکی ناڕازی و ستەملێکراو لە وڵاتانی عەرەبی و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا بە دژی کۆلۆنیالیزم و داگیرکاری ئیمپریالیستی ڕۆژئاوا.
گەر بزووتنەوەی بورژوا ناسیونالیستی عەرەبی فۆرمی لەناوبردنی پۆتینسی ئازادیخوازنە و یەکسانیخوازانەی خەباتی جەماوەری کریکاران و زەحمەتکێشانی وڵاتانی عەربی و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە، لە بواری خەباتیان بە دژی سەرمایەداری ئیمپریالیزم، ئەوا بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی وەڵامی کۆنەپەرستانەیە بە ناکامییەکانی بزووتنەوەی ناسیونالیستی عەرەبی و لەباربردنی هەوڵ و تیکۆشانی جەماوەری زەحمەتکیش و ئازادیخوازی ئەم وڵاتانەیە، لە فۆرمی فاشیزمدا. هەر بۆیە هیچ پەیوەندیەکی بە خەباتی ڕزگاریخوازانەی خەڵکی ئەم وڵاتانەوە نییە، بەڵکو لە بەرامبەریدایە. لە ئیستاشدا نە حەماس و ڕژێمی ئێران، و نە هیچ هێز و حزبێکی ئیسلامی سیاسی ناتوانێ پەیوەدنییەکی ئۆرگانیک پەیدا بکات بە بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی جەماوەرەوە بە ڕزگاربوون لە ستەمی نەتەوایەتی و هەڵاواردنی نەژادی دەوڵەتی ئیسرائیل.

(ڕێکخراوی ئازادی فەلەستین) بەشێکە لە بزووتنەوەی بۆرژوا ناسیونالیستی عەرەبی و ئەم ڕێکخراوە لە کەرتی ڕۆژئاوادا کیانێکی ئیداری و دەسەڵاتی سیاسی هەیە. نە ئێران و حزبوڵڵا و نە حەماس ناتوانن ئەم جێگەیە ئاڵوگۆڕ پێبکەن، و بەر بەوە بگرن کە بزووتنەوەی بۆرژوا ناسیونالیستی فەلەستینی چاوی لە وڵاتانی عەرەبی بێت بۆ چارەسەری کێشەی فەلەستین. هەروەک وتمان بۆ ئێران مەسەلەی فەلەستین مەسەلەیەکی ستراتیژی سیاسی ڕژێمەکەیەتی و پەیوەندییەکی میکانیکی و دەرەکی هەیە بە کێشەی فەلەستینەوە، ئەویش لە ئاستی جیۆ ستراتیژی و سیاسی و ئیدیۆلۆژییدا و لە پەیوەند بە بەرژەوەندەکانی دریژەدان بە خۆی لە ناخەی ئێراندا.

ڕێوت: حەماس و بەرەی بەرهەڵستکاری ئیسلامی و جیهادییەکان دەڵێن، دەورانی بەهێزی عەسکەری و توانای موخەباراتی ئیسرائیل بەسەر چووە، ناتانیاهۆش دەڵێت، دەرگای جەهەنمیان بە خۆیان کردەوە و دەبێت سزای ئەم کردەوەیان وەربگرنەوە، شەڕ و کوشتار بەشێوەیەکی زۆر نائینسانی درێژەی هەیە، پێشبینی ئێوە بۆ ئایندەی ئەم جەنگ و جوگرافیای ئەم ناوچەیە بەکوێ دەگات؟

موئەیەد ئەحمەد: حکومەتی ناتانیاهۆ و سەرجەم داموودەزگای دەسەڵاتداری بورژوازی ئیسرائیل تووشی تێکشکانێکی سەربازی و ئاسایشیی و سایکۆلۆژی گەورە بوون بەهۆی هێرشە سەربازییەکەی حەماس و کارە تیرۆریستەکانی، و ناتوانن لە ڕێگەی ئەنجامدانی تاوانکارییەکیان لە غەززە قەرەبوی بکەنەوە، دۆخەکە بەرنەوە جێگەی پێشوی خۆی.
هەروەک ئاشکرایە بەهۆی ئەم ڕوداوە سەربازییانەوە هاوکێشە سیاسییەکان گۆڕانیان بەسەرداهاتووە، و وەک ئاماژەم پێدا، تەگەرەیەکی گەورە هاتەتە سەرڕێی پرۆسەی سروشتیکردنەوەی پەیوەندی نێوان سعودیە و ئیسرائیل. هەروەها جەماوەری نارازی لە وڵاتانی عەرەبی کە توڕەیە لەم قەسابخانەیەی کە لە غەززەدا ئەکری خەریکە دێتە دەنگ لەبەرامبەر ڕژێمەکان و بێ دەنگیان و هیچ لە کاردانەبوونیان لەبەرامبەر کوشتوکوشتاری ئیسرائیل بە دژی فەلەستینییەکان و خەڵکی غەززە. و تەنانەت ڕژێمی ئێران و حزبە دەسەڵاتدارە ئیسلامییەکانی عێراقیش لەبەردەم ناڕازایەتی خەڵکی هەردوو ئەم وڵاتەدان و هەڵوێست و کرداری ئەپەرتیەنیستییان بۆتە جێگەی ڕەخنەیان.
لە ئاستی نێونەتەوەییدا، و بەتایبەت لە ناو وڵاتانی ئەوروپا و ئەمریکادا، ئیسرائیل کەوتەتە بەردەم لێشاوی تووڕەیی حزب و هێزە

سوشیالیست و ئازادیخوازەکان و بەشێک لە نەقابە و فیدراسیۆنە کرێکاریەکان و ڕای گشتی، و هەر لەم ڕاستایەشدا بەردەوام خۆپێشاندان ئەکرێت بە دژی تاوانکاریەکانی ئیسرائیل و هاوکاریی حکومەتەکانی دەوڵەتانی ڕۆژئاوا بۆی. لەگەڵ هەموو چەواشەکارییەکانی ئەم دەوڵەتە ڕۆژئاواییانە و میدیاکانیان و پشتگیریان بە ئیسرائیل، بەڵام تای تەرازویی ڕای جەماوەر هەر ڕۆژ زیاتر ئەشکێتەوە بە لای فەلەستینییەکاندا.

لە وەڵامی ئەوەی کە ئایندەی ئەم جەنگە بەرەو کوێ دەڕوات، سەرەتا پێویستە جەخت لەسەر ئەوە بکەم کە ئەم جەنگە ئەلقەیکە لە ڕەوەندێکی سیاسی و ستراتیژی سەربازی هەمەلایەنەتر و بەرین تر کە پێش ئەم جەنگە لەئارادا بووە، هەربۆیە، هەر پەرەسەندن و بەرین بوونەوەیەکی ئەم جەنگە لەسەر بنەمای ئەم ڕەوەندە هەمەگیرەوە دێتە ئاراوە. ئەوە ئاشکرایە ئەمریکا هەر لە یەکەم ڕۆژەوە هاتووە بەهانای ئیسرائیلەوە و دوو کەشتی جەنگی لە (دەریای ناوەراست) جێگیر کردووە و لە (دەریای سور)یش کەوتوەتە جوڵە و خۆ ئامادەکردن. ئەوەش فاکتیکی ڕۆشنە کە کێشەی ئیسرائیل و فەلەستین قوڵایی ناوچەیی هەیە و هەموو کارێکی سەربازیش لەوانە ئەو جەنگەی ئیستا لە غەززە بەگومان قوڵایی ناوچەیی پەیدا ئەکات.

گەر بەدیاریکراوی دەستنیشانی بکەین، ئەمڕۆ کێشەی فەلەستین و ئیسرائیل لەئاستی کێشمەکێشی دەوڵەتی و جیۆ پۆلیتیکسدا، بریتییە لە کێشمەکێشی نیوان ڕژێمی ئیسلامی ئێران و بەرەی بەرنگاری و پاڵپشتە نێودەوڵەتییەکانیان کە چین و ڕوسیایە لەلایەک، و دەوڵەتی ئیسرائیل و ئەمریکا و هێزە ئیمپریالیستەکانی ڕۆژئاوا، لە لایەکی ترەوە. لەم بوارەدا هەتا ئێستا وڵاتانی عەرەبی کەم تا زۆر یان لەگەڵ ئێراند هاوپەیمانن وەک سوریا و یەمەن و عیراق، یان لە پرۆسەی نورماڵیزەکردندان لەگەڵ ئیسرائیل و بەدەنگن.

پەرەسەندنی ئەم جەنگە وەک جەنگیکی ناوچەیی بەڕاستوخۆیی و سەرەتا ئەم دوو لایەن و جەمسەرە ئەگرێتەوە. بە ئەمریکا، ئیسرائیل تا ڕادەیەکی زۆر بنکەی ستراتیژییەتیی لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا، و پەرچکردارەکانیشی بریتیە لە بەرگریی بێ ئەملاولا لە ئیسرائیل. لەم پەرچەکردارانەی بە ئاشکرا دیارە کە چەلکردنی سەربازی ئەمریکا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراست تەنها وەهم و چیرۆکێکی دوور لە ڕاستی بوو، و لەم جەنگەدا دەرکەوت کە ئەمریکا نەک هەر بەرگریکردن لە ئیسرائیل بەئەندازە گرنگە بۆی، بەڵکو چەسپاندنی نفوزی سەربازی و جیۆ پۆلیتیکسی و جیۆ-ئابووری خۆی لەم ناوچەیەدا ئەولویەتی ستراتیژییەتی.

بارودۆخەکە ئاڵۆزە و ئەگەرەکانیش هەمەجۆرەن، بەڵام ئەوەی گرنگە

جەختی لەسەربکەین ئەوەیە کە زەمینەی ماددی و پرۆسەی هەمەگیرتر کە لە جەرگەیدا سەرجەم ئەم کێشمەکێش و جەنگ و تەکەتولە سیاسی و سەربازیانە لەم ناوچەیەدا و تەنانەت ئەم جەنگەی غەززەش بەرەوپێش ئ□چ□ن، پەرسەندنی ناکۆکییەکانی سەرمایەداری ئیمپریالیستی سەردەمە. ئەم زەمینە ماددییە و ئەم پرۆسەیەیە کە کێشمەکێش و مەسەلە چارەسەرنەبووەکان لەهەناوی خۆیدا هەرس ئەکات و فورم و کۆنتێکستی تایبەتی خۆی بەسەریاندا زاڵ ئەکات. کێشەی فەلەستین بۆ خۆی کێشەیەکی واقعی و میژووییە و کارکتەری دیاریکراوی خۆیی هەیە، بەڵام ئەم کارکتەرە لۆکاڵی و تایبەتمەندییانەی ئەم کێشەیە لەسەر بنەمای سەرمایەداری سەردەم و ناکۆکی و کێشمەکێشی کوتلە ئابووری و سیاسی و سەربازیی□کانی و پۆڵە چێهانی و ناوچەیەکانیی و شەڕ و کێبڕکێکانیان لەسەر ناوچەکانی نفوز و هیژمۆنی نیوانیان بەڕیوە ئەچێ و مۆرکی ئەمانە لە خۆ ئەگرێ.

گرنگ نییە بۆ ئەمریکا چەند ڕژێمی ئێران کێشەی فەلەستین بەکارئەهێنی بۆ بەرژەوەندییەکانی خۆی لە ئیستادا و کێشمەکێشی لە بەرامبەریدا لێرەوە نییە، بەڵکو لەوێوەیە کە ئێران ئەیەویت ئیسرائیل لاواز بکات و زەربەی لیبدات کە بنکە و دریژکراوەی ئەمریکایە لە ناوچەکەدا. ئاشکرایە بۆ هەمووان کە جمهوری ئیسلامی ئێران بۆ خۆی لە هەل و مەرج و بارودۆخێکی جیهانی و ناوچەیی تردا، هەڵبژاردەی ڕۆژئاوا بوو کە ببێتە جێنشینی نیزامی شای ئێران و جیگەی لەناو سیستمی نیودەوڵەتی بورژوازیدا بۆ کرایەوە لە لایەن ئەمریکا و وڵاتانی ڕۆژئاواوە لەکاتی شۆڕشی ۱۹۷۹ ئێراندا.

ئەو کاتە بەمەبەستی خنکاندنی ئەو شۆرشە و ڕێگریی لە پەرسەندنی و بەهێزبوونی بەرەی سۆشیالیستی لە جەرگەیدا، وە لە ئیستاشدا کە ڕژێمی ئیسلامی ئێران لەبەرەی چین و ڕوسیادا نیشتۆتەوە و خۆی ڕاگرتووە، هەر لەسەر بنەمای پەرەسەندنی ناکۆکییەکان و ئاڵۆزییەکانی سیستمی ئیمپریالیستی جیهانی ئەمڕۆیە کە ئەتوانی جێگ□و□گ□ی هەبێت. هیچ یەکێک لە لایەنە دەوڵەتیی و ناوچەییەکانی دەرگیر لەم جەنگەی غەززەدا ناتوانن لەو یاسایانەی کە بەسەر ڕیڕەو و پرۆسەی ئەم ناکۆکی و ململان□یی□ جیهانیانەدا زاڵە دەرچن. ئەوە پرۆسەی زۆر واوەتر و بەرینترە کە هەموان لە نێویدا ئەتوانن شەڕ بکەن و ئەم کارەساتانە بە سەر ئینسانییەتدا فەڕز بکەن.

ڕەوت: هەر وەک ئەبینین لە ئەوروپا و تارادیەکیش لە ئەمریکا حزب و ڕێکخراوە سۆشیالسیستی و ئازادیخوازەکان و تەنانەت بەشێک لە فیدراسیۆنە کریکاریەکانیش خاوەن هەڵوێست و کردارن لە بەرامبەر کیشەی فەلستیندا. بە ڕای تۆ ئەم دیاردەیە بۆ چی دەگەڕێتەوە؟

موئەیەد ئەحمەد: بەهەی ئەوەی کە دەوڵەتی ئیسرائیل و سیاسەتەکانی لە بەرامبەر فەلەستینییەکان و وڵاتانی عەرەبیدا هەر لەسەرەتای دروستبوونییەوە تائیستاش درێژکراوەی بەرژەوەندییە ستراتیژی و جیۆ سیاسی و جیۆ ئابوورییەکانی ئیمپریالیزمی ئەمریکا و بەریتانیا و هەزێ ئیمپریالیستیەکانی تری ڕۆژئاوایە، بزووتنەوەی سۆشیالیستی و کریکاری و سەرجەم ڕەوتە ئازادیخوازەکانی ناو ئەم وڵاتانە بە سروشتی دەرگیری ئەم کێشەیەی نیوان ئیسرائیل و فەلەستینەکانن بە ڕاستەخۆیی لەناوخۆی ولاتانی خۆیاندا.

کیشەی فەلەستین و ستەمکارییەکانی ئیسرائیل بە دژی فەلەستینییەکان بەشیکە لە کێشمەکێشی سیاسی و کۆمەڵایەتی ناو خۆی کۆمەڵگەکانی ڕۆژئاوا، و هەردەم لەبەرامبەر ئەم کێشەیە و ڕووداوەکانی لە فەلەستین جەمسەرگیری فراوان دروست ئەبێت دەربارەیان. بەشێوەیەکی گشتی سۆشیالیستەکان و کرێکارانی پێشکەوتنخواز و ڕەوتی ئازادیخوازیی لەم کۆمەڵگایانەدا، بەپێی جۆراوجۆر لە پەیگیری، هەڵوێست و سیاسەتی پشتگیریی لە فەلەستینییەکان و خەباتی هەقخوازانیان ئەگرنەبەر، و داوای کۆتایهینان بە سیاسەتی ئاپارتایدی نەژادی ئیسرائیل و سیاستە کۆلۆنییەکانی ئەکەن و داوای چارەسەری عادلانەی کێشەی فەلەستین ئەکەن.

هەر لەم ڕاستایەدا، ڕەوت و ڕێکخراوە سۆشیالیستەکانی ڕۆژئاوا بەگشتی هەم لەباری تیوری و هەم لە باری سیاسییەوە نەزەر و پلاتفۆرم و هەڵوێستی ڕێکخراوەییان هەیە دەربارەی ئەم کێشەیە و شیوەی چارەسەرکردنیی. هەڵوێستی جیاواز لەم ڕووەوە لە ناویاندا دیاردەیەکی بەرچاوە، و ئەوەندی من ئاگادر بم، ئەوە ئەبینم کە بەشیک لە ڕێکخراوە مارکسیستەکان چارەسەری کێشەی فەلەستین گرێ ئەدەنەوە بە بەرپابوونی شۆڕشی سۆشیالیستی لە تەواوی ناوچەکەدا و بە دروستبوونی دەوڵەتێکی سۆشیالیستی لە سەرتاسەری فەلەستیندا کە بەشیک بێت لە کۆنفیدراسیۆنێکی سۆشیالسیتی ناوچەکە، و ئەمەش نەک هەر تەنها وەک ئایدیالێکی دەخواز بەڵکو وەک چارەسەرێکی کرداری ئیستایی ئەبینن و بەتاکە ڕێگەی ئەناسن کە بتوانێ چارەسەری ئەم کێشە ئاڵۆزە بکات، و تەنانەت دروستکردنی دوو دەوڵەتی بە سیاسەت و تێڕوانینێکی ڕیفۆرمیستی ئەبینن.

تەیفێکی تر لە ڕێکخراوە شۆشیالیستەکان باس لەچارەسەری سیاسی ئەم کێشەیە ئەکەن لە چوارچیوەی ئەوەی مومکنە لە نیزامی سیاسی بورژوازی نێودەوڵەتیدا و داوای دروستبوونی دەوڵەتیکی سەربەخۆ بە فەلەستینییەکان ئەکەن کە بە تەریب لەگەڵ دەوڵەتی ئیسرائیلدا دەسەڵاتی تەواوی هەبێت.

ئەم هەڵوێست و نەزەرە سیاسیانە دەربارەی کێشەی فەلەستین هەر بە ئەوە ناگەڕێتەوە کە ئەم ڕێکخراوە سۆشیالیستانە ئینتەرناسیۆنالیستن و لە بەرامبەر کێشەی فەلەستیندا هەڵوێست ئەنوێنن، بەڵکو بە ئەوەش ئەگەڕێتەوە کە ئەم هەڵوێستانەیان بەشێکە لە خەباتی ناخۆیی لە وڵاتەکانی خۆیاندا بە دژی بورژوازی دەسەڵاتدار کە بە هەمەلایەنەیی بەرگری لە دەوڵەتی ئیسرائیل و ستەمکارییەکانی ئەکات.
پەلەکی چینایەتی بورژوازی و ڕەوت و حزبەکانی دەسەڵاتدار لەم وڵاتانەدا هەر لە کۆنسەرڤەتیڤ و لیبراڵەکان و نیوفاشیەکانیانەوە هەتا سۆشیال-دیمۆکراتەکان لە بەرامبەر هەڵوێست و سیاسەتەکانی سۆشیالیستەکاندا هەمیشە یەکگرتوون و بەرگری سەرسەخت لە ئیسرائیل و سیاسەتەکانی ئەکەن.

ڕەوت: کۆتایی هاتن بە ستەم لەسەر فەلەستینییەکان ئیمکانی هەیە لەم هەلومەرجەدا؟ لە کورت ماوەدا، خەڵکی فەلەستین پێویستە چی بکات، و لەدور مەوداش ڕێگای کۆتاییهێنان بەم چەوسانەوەیە چۆن دەبینی؟

موئەیەد ئەحمەد: لە ڕاستیدا کێشەی فەلەستین زۆر ئاڵۆزو پر لە تەعقیداتە و تایبەتمەندی خۆی هەیە، بەڵام هەر وەک مارکس ئاماژەی پێداوە “ئینسانییەت کێشەیەک ناهێنێتە بەردەمی خۆی کە پێشتر توخمەکانی چارەسەریی لەگەڵ خۆیدا نەهێنابێ”. چارەسەری ئایدیاڵ هەر وەک هەندێک لە سۆشیالیستەکان دەریان بڕیوە چارەسەرە لە دیدگای سۆسیالیستی و شۆرشی سۆشیالسیتیەوە لە ناوچەکە و سەرتاسەری فەلەستین و ئیسرائیلدا، شۆرشیک کە ئینتیەرناسیۆنالیستی بێت و لەسەر بنەمای بەرژوەندی چینایەتی هاوبەشی پرۆلیتاریای ناوچەکە بەرەو پێش بچێ و بتوانی دەوڵەتێکی سۆشیالسیتی لەسەرجەم فەلستین و ئیسرائیلی ئسیتادا دابمەزرینی و بەشیک بێت لە فیدراسیۆنی دەوڵەتە شۆراییە سۆشیالیستەکانی ناوچەکە.
ئەم مەسود و بەرنامە سۆسیالیست و ئینتەرناسیۆنالیستیە پرۆلیتاریەیە کە ئەبێ بەردی بناغەی هەر سیاسەتێکی بێت لە بەرامبەر چارەسەری کێشەی فەلەستیندا و تەنانەت لە بەرامبەر پرۆژەی دوو دەوڵەتیشدا.
سۆشیالیستەکان بەدوای وەهمی ڕیفۆرمیستی دەوڵەتی بورژوازیەوە نین، بەڵام کێشەی فەلەستین و کارەساتێکی ئینسانی کە لە ئاکامی ئەم کێشەیەوە هاتۆتە ئاراوە و فەڕزبووە بەسەر فەلەستینییەکان و خەڵکی ئازادیخوازی ناو ئیسرائیلدا، ئەوە ئەخوازی کە هەرچی زووتر

چارەسەرێکی بە پەلەی بۆ بدۆزرێتەوە. دامەزراندنی دەوڵەتێکی سەربەخۆی سیاسی کە تەواوی دەسەڵاتی سیاسی بدرێتە دەست جەماوەری فەلەستین بڕیار بوو ئاکامی پرۆژەی ئاشتی نیوان ئیسرائیل و فەلەستینییەکان بێت کە لە پەیمانی ئاشتی ئۆسلۆوە لە سالی ١٩٩٣ واژۆکرا. دیارە ئەم پرۆژەیە جێبەجێ نەکرا و هەتا هات ئیسرائیل سیاسەتی فراوانخوازی خۆی پەرەپێدا و بە کردەوە تێکی شکاند.
سەرباری ئەمەش ئەم پرۆژەیە لە بارودۆخی تەرازوی هێزی چیانییەتی کۆمەڵگەی فەلەستینیدا یانی دەسەڵاتی فەلەستینی ئیستا لە کەناری ڕۆژئاوادا حوکم ئەکا و ڕێکخراوی ئازادی فەلەستین هێزی سەرەکییەتی.
دروستکردنی دەوڵەتی سەربەخۆ لە فەلەستین کە وەک ئیسرائیل بەهرمەندە بێت لە دەسەڵاداریەتی سیاسی زەمینە ئەخوڵقێنی کە ئەم کاراستە خوێناوییە بەر پێبگریت و ستەمکارییەکانی ئیسرائیل لەسەر فەلەستینییەکان ڕابگرێت، و فەزا ئەکاتەوە تا خەباتی هاوبەشی چینایەتی پرۆلیتاریای فەلەستینی و ئیسرائیلی لە بارودۆخی دوور لە ستەمکاری قەومی بەرەوپێش بچێت. ئێمە دەوڵەتی دەخوازی کۆمۆنیستەکان نییە، بەڵام بەو ئەندازەیەی کە بتوانێ بەربگرێت بەم شەپۆلە بەردەوامەی خوێنڕێژیی لە فەلەستین و ئیسرائیلدا، و زەمینەی بەرەوپێشچوونی خەباتی سۆشیالیستی و ئینتەرناسیۆنالیستی پرۆلیتاریا فەراهەم بهێنی ئەتوانرێ جێگەی پاڵپشتیی کۆمۆنیستەکان بێت لە بواری چارەسەری مەسەلەی نەتەوەیی و کێشەی فەلەستین لە ئیستادا.

25 ئۆکتۆبەری ٢٠٢٣

عیشق لە نەوزاد بەندییەوە تا شۆپنهاوەر.. لەتیف بەوار

لەناو عەرەبدا شاعیر محەمەد ماغوت ئەو واقیعە ئازاراوییەی کە مرۆڤی کۆمەڵگاکەی تیایدا دەژی دەشیعرێنێت و بە هەتاهەتایە لە

تەماری مێژوودا وەك گەواهیدانێك دەیهێنێتەوە، ئەوەتا لە قەسیدەی (فلسفة الحرمان)دا باسی فەرمانڕەواكانی كۆمەڵگاكانی خۆی دەكات و دیوە راستەقینە نەگوتراوەكەیان كەشف دەكات و نەبوونی ئازادی و ژیانی راستەقینە بە بەكارهێنانی هەموو ئەم دەستەواژەو زاراوانە بزر دەكات و وەك ئەوەی هەڵیانخەڵەتانبین بە سەبەبی شتەكان و شتەكانیان لێ قەدەغەكردبین، ئەو ئاوها دەهێنێتەوە:

لقد أعطونا الساعات وأخذوا الزمن ،،
أعطونا الأحذية واخذوا الطرقات ،،
أعطونا البرلمانات وأخذوا الحرية ،،
أعطونا العطر والخواتم وأخذوا الحب ،،
أعطونا الأراجيح وأخذوا الأعياد،،
أعطونا الحليب المجفف واخذوا الطفولة ،،
أعطونا السماد الكيماوي واخذوا الربيع ،،
أعطونا الجوامع والكنائس وأخذوا الإيمان ،،
أعطونا الحراس والأقفال وأخذوا الأمان ،،
أعطونا الثوار وأخذوا الثورة ..

لەناو كوردیشدا شاعیر نەوزاد بەندی تەنانەت پێ ڕاناگات بە دوای ڕەوانبێژیدا بگەڕێت تا جوانكاری زیاتر بە دیوی هونەریی كارە وێژەییەكانی ببەخشێت، هەندی لە بەهرەو توانایدا بێت بە وتارو چیرۆك و شیعرو نووسین.. دەربڕین لەو نامۆبوونەی گیانی دەكات لەناو ئەو واقیعەدا كە هەرگیز بە بڕی ئەو ناخەن وەكو مرۆڤ، نەك تەنیا ڕەخنەو ساتیرەكانی ڕووەو دەسەڵاتە ، بەڵكو خواروخێچی وپێچو پەناكانی ناو كۆمەڵگاكەی وەكو كەسێكی تیماركار دەخاتە ڕوو و ڕووبەڕووی هەموو چەوتییەكانیان دەكاتەوە بوونەتە هۆی ئەم هەموو قەیرانە قووڵانە، هەرچەندە لە كاتێكیدا دەزانێت كە كەس چیدی گوێ لە وشە ناگرن و ڕەنگە هەر فشاری خوێنی خۆی پێ بەرز بێتەوە! بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئەمە بە كەنایەك و دەرچەیەك دەبینێت بۆ خۆ خاڵیی كردنەوە لە هەموو مەراقە گەورەو گچكەكان، بۆ ئەوەی بیر لە لەدەستدانی بەرژەوەندییەكان یان زوویر بوونی ئەم و ئەو بكاتەوە، ئەو ئاوها دەنووسێت:

بەزار نابن ،
ملیۆنە ساڵی تریش ،
لە تەكدانی گوزەران و
ئەدەب و هونەر و جوانی..
تەرنابن و .. بەزارنابن ..لە وەرانكردنی ئاوەدانیی..

تێر نابن و بێزار نابن ،
لە سەرهەڵگرتنی سەدان هەزار گەنجی خەمبار و دڵشكاو..
لە خنكانی سەدەهایان.. له خۆ كوشتنی سەدان لاو..
⋆ ⋆ ⋆
بەڵام ئێمە زۆر بێزار بووین..
بێزار بووین لە زاراوەكانی دەسەڵات ..دەستە ..ئەنجومەن
..كۆمپانیا .. حیزب .. تاوەری چۆڵ و هۆڵ..
شانە ..خانە .. بزووتنەوە..
ڕێكخەر ..ڕابەر..
بێزار بووین لە ناوەكانی حوكمەت ..كابینە .. بودجە .. سروود
..پڕۆژە..
هەواڵی قۆڕی بە پەلە..
لە ناوی سەرۆك..
لە پێشگری فەخامەت..
لە پاشگری خوا بیهێڵێ..
لە كادر و .. لە ئەندام و..
چالاكوان و پەرلەمانتار..
لە كەناڵ و بێژەر و ڕاگەیاندن..
لە گومرك و لە نەوت..لە غاز

ئەم شاعیرە هەست ناكە دڵشكاوە بە عەشقێكی ناكام، ئێستاش ئەو هەستەی یەكەم خۆسەویستی هەر لە ناخیدا زیندووەو تێپەڕینی رۆژگارە سەخت و ئ□زموونە جیاوازەكان لە یادەوەریدا نەیسڕیوەتەوە، هەر ئەو عەسقەیە داینەمۆی جولەكانی ئەو و بەرهەمەكانی، ئەو عەسقەشە لە كۆم□□گ□ای ئادەمیزاد داب□□ن□راو□و ج□ن□گ و كوشتار ش□و□نی گرتووەتەوەو بە بەدیدەی جیهانەوە كۆرپەی ساوای بێتاوان دەكوژرێت و ئیمپیالیزمی جیهانییش ئاهەنگی خۆشی بۆ دەگێڕێت.
ئەو لە ژمارە ٧٣ی ئاداری ١٩٨٩ی گۆڤاری (كاروان)دا شاعیر لە ژێر ناونیسانی (هۆزانی خۆشەویستیدا) لەگەڵ دڵدارەكەیدا دێتە گۆو وەكو هەموو عەشقیكی ناكام دوای لێكدابران كە چیدی یەكدی نابیننەوە، دڵی هەواڵی ونبون و گورگ و خەزانی پێ دەدات و بۆی دەنوسێت؛ دڵدارەكەم ئەم ژووانە- دوا ژووانە- دواگفتووگۆو دوابینینە.. تۆش یادی من بكەوە وەك چۆن من هەمیشە تۆم لەیادە، تەنیا ئەو عەشقە مەعنەویەش بەسە تا پێی قوتار بین لە زوڵمەتی دونیا، من یاد كەوە لە هەموو نەهامەتی و تۆفانەكاندا چونكە ئەوەبوو ئاوێنەی راستەقینەی ژیانمان:

هەر کاتێك خەزان دەرکەوت و
گەڵای دارەکان هەڵوەرین
ئەو کاتە یادم کەرەوە..!!
هەر کاتە گورگی ڕەشەبا،
هەڵمەتی بۆ ژوورەکەت برد،
ئەو کاتە یادم کەرەوە..!!

ئەم عەشقەی هەڵمەتی لاوی و بە ناکام گەیشتن، ئێستاشی لەگەڵدا بێت زیاتر دەروشاندنەوە دەدات بە هەوێن و توخمە ستاتیکییەکانی ناو دەقەکانی و وا لەم دواییەدا باسی ئەو عەشقەی زانکۆ دەکات و دوای کێشە منداڵە و دووچاربوونی نەخۆشییەکی زۆر هێشتا دڵی لە ترپەو لەداندایە بڵێی، بگرە ئەو هەستە ڕەنگە هۆکارێکی ئیجابی بێت لە مانەوە لە ژیانداو یادەوەرییەکانی ئێستاش ئاسوودەهێن بن بڵێی، بۆ نا؟ مەگەر مرۆق هەمیشە چاوی لەدووی ئەو شتانە نییە کە نییەتی و هەوڵی وەدەستهێنانیان دەدات؟ عەشقی ڕاست و پاك ئاوهایە، کە متمانەو تێگەشتن تەنانەت تاك و خانەوادەکان دەگەیەنێتە ترۆپکی سەرکەوتن کە هەمیشە میهرو خۆشەویستی بە ڕەنگینترین و ڕازاوەترین سیما دەیڕازێنێتەوە، ئەو لێرەدا گەر لەگەڵ کەسێکی تریشدا بدوێ و تیری مەبەستی ئاراستە بکات ، بەڵام هێشتا ئەوی غائیب لە ناو کانگای ئەندێشەو داهێنانیدا کەسەرەسەیەکە کە نابێت ناوی نەهێنرێت و فەرامۆش بکرێت، وەکو ئەو هەڵماتانەی منداڵی کەیکردوونەتەوەو پاراستوونی، ئەمەش هەر وا بەشێك لە بوون و تەمەن و یادەوەری شاعیری داگیرکردووە، هەرچەندە لە تەشدا بێت هەر بیری ئەوی دەکەوێتەوە:

فرمێسک ئیش کا بۆ تکاویی..
پیریی تا بێ ، تیری زیاتر با لەلاویی..
زانکۆ تا بێ دوورتر کەوێتەوە
جارێ لە جارەکیان…
بە جۆرێ مەحاڵە بە چاوم
بکەوێتەوە بە چاوی..
گرنگ نییە هیچ کامەکیان..
گرنگ ئەوەیە تۆ ماوی…

ئەم حاڵەتە لە شیعری (بریدا) شدا دووبارە خۆی دوپات دەکاتەوە، ئەوی شاعیر هەمیشە شتێکی بزرکردووە لە شوێنگەلێك، هەمیشە دوێنیشی خۆشترە لەمڕۆ، بۆیە بە حەسرەتەوە ئەمڕۆ لەیاد دەکات و دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ڕۆژە جوانانە، هەرچەندە ئەمجارە ژینگەکە تاراوگە بێت،

بەڵام دیارە هەر ئەو ساتانە خۆشتربوون ئەگینا مەلی خەیاڵی شاعیر هەنافەت بە ئەو دوورایانەو ئێرە لەیاد بکات، بەو مانایەی لاشە لەرەو گیان لەوە، بەشایەکیش لە مندا هەمیشە چاوەڕوانی پێبوونەوەیە..

بریدا..
ناوی تۆ تاوێ بارانێک ، لە باشووری هەڵەنداوە ،
ئەخاتە ناو زەرفەکەوە و
بەم ئێنەرە ..و ناگاتە من..
جەردەکانی کوردایەتی ،
ئەیکەنەوە ، بە دۆلار و نەوت ئەگۆڕێن
*
دوای تەواو بوون
ناخم پڕە لەو کەسانەی
هیوادار بووم یەک قسەیان لەگەڵ بکەم ،
بوار نەبوو..
هیواداربووم یەک پیاسەیان لەگەڵ بکەم..
یەک چا..
یەک قاوەیان لەگەڵ بخۆمەوە و..
کاتم نەبوو..
کاتیان نەبوو
وەک پەڕەی باڵندەیەکی نەناسراو ،
زریانی ڕۆژگار بردنی..
زریانی ڕۆژگار بردمی..

خۆشەویستی مرۆڤ بە هەر شتێك بێت و لە هەر قۆناغێکی ژیانیدا بێت ئەوا خۆشەوستی پاك و باڵا دادەنرێت بە پاڵنەرێك بۆ سەرکەوتن و داهێنان ، وەك چۆن بیردۆزی <فیدروس> یش هەروابوو بە سوپایەك کە ئەگەرعەشقیان بێ ئامانجەکانیان هەبێت و خۆشەویستی لە نەتوانینادا بوونی هەبێت ئەوا هەر سەردەکەون، هەر خۆشەویستیشە کە وا لە مرۆڤ دەکات خودی راستەقینەی دەربخات، وەك چۆن زانستی دەروونناسی دەریخستووە کە جارانێك تەکچوونی مامەڵەو رەفتاری مرۆڤ دەگۆڕێتەوە بە شکست و نەبوون و یان لەدەستدانی ئەو خۆشەویستییە ، چونکە پێداویستیەکی گیانلەبەرانە کە مانای ژیانی پێ دێتە دی، رەنگە ئەمەش بێت وا لە هاشم سەراج بکات لیلیا و فریباو ئەوانی تر بە کراسێکی شینی تەنکی ئاودامانەوە لە شەودا ببینێت لەگەڵ یەکێ لە فەیلەسوفەکاندا لەگەڵی بدوێن و سەراپای تژی جوانی و حەز بکەن،

ئەمەیە ئەوەی نیمانە. بۆیە سوقرات وایدەبینێت ئەو عەشقەی نامەنە و بەسەرچێ ئەوە راستەقینە نەبووە، خۆشەویستی بە ئەوانەیە نەمانبووەو یان لە دەستمانداوە، ئەو بەختەوەری لە جوانی و چاکەدا کە دەکاتەوە، هەرچەندە فەیلەسوفی رەشبینی ئەڵمانی (شۆپنهاوەر) وایدەبینێت کە خۆشەویستی پەردەیەکە بە حەزەکانمان و وامان لەدەکات بەدیهێنانی بەختەوەریمان لە کەسی بەرانبەردا ببینینەوە، ئەمەش فێڵێکی سروشتە بۆ وەچەخستنەوەو بەردەوام بوونی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی لەسەر گۆی زەوی.
فەلسەفەی شاعیری بە ئەزموونیش نەوازاد بەندی بەجۆرێکە کە مادام هەموو شتە ماتریالیستەکان هەر دوایان دەست با عەشقکەمان بگوێزینەوە بۆ مەیدانی ئایدیالیست و دنیای خولیاو ئەندێشەو شیعر، ئەوسا لەگەڵ یەکدا بە نەمری دەمێنینەوە، ئەمەیە عەشقی مەجازی و پاکیزەی عاریفانی وەک خواجە حافیزی شیرازی و مەولانای رۆمی و بەخودو …تاد
ڕۆژێک کە نامەوێ بڕوا … ئەو شیعرەی نەوزاد بەندییە کە دەی تیا بەندبووەو دەیەوێت کات ڕاگیربکات، ئەو لێرەدا بە رونی جەخت لەسەر ئەو راستییەی سەرەوە دەکاتەوە و دەنووسێت:

ئەو ڕۆژەیشی کە من و تۆ
پێکەوە پیاسەیەک ئەکەین ،
وەک ڕۆژەکانی تر ئەڕوا..
با ئەو پیاسەیە هەر نەکەین ،
ئەو ڕۆژە خۆشە ، با نەڕوا..
ئەو کاتەی کە سەفەر ئەکەین..
لە کەناری دەریایەکا
لەگەڵ ئێوارە ، نان ئەخۆین…
ئەویش ئەڕوا..
کە ڕۆیشتیش ،
قەت ناپرسین کوا..
دە با ئەو سەفەرە نەکەین
ئەو نان و کەنار دەریایە..
ئەو ئێوارەیە ، با نەڕوا ؟
* * *
تەنها لە شیعرا دەرکەوە..
گەر بەت لوا

هەر هۆی ئەم دیدگایەشە، کە شاعیر خۆشەویستییەکەی بە توخمەکانی

گەردوونەوە دەبەستێتەوەو دەیانکاتە ملوانکەیەك بۆ گەردنی مەعشوقەکەی و گەر رۆژێك لە رۆژان بە یەکگەیشتن پێید□ بەخشێت، ئەو لە هەموو جوانی و دانەبڕان و ئەندێشەیەکدا (ئەو) دەبینێتەوە کە تەواوکەری بەشەکەی تری (من)ی شاعیرە، وشەو وێنەکان زۆر ئاڵۆز نین بەڵام هەموویان پێکەوە میهرەجانێکی ئاڵ و واڵایان سازاندووە کە شاعیر ئەوەی زەینی پەی پێ بردووە کردوویەتییە قوربانیی ڕێی جوانترین شێوازی دەربڕینی ئەو بۆ خستنە رووی هەست و سۆزو فام و دنیابینی خۆی.

کە باران هات پێی ئەڵێم ،
هەرچی کردووە ،
لەگەڵ خۆی بمبا..
دڵنیام لە ڕێ ، ئەتبینم..
کە بەفر هات پێی ئەڵێم ،
هەرچی کردووە ،
لە حەوشەکەمان خێم□ یەک هەڵبا ،
دڵنیام لەوێ ، ئەتبینم..
تۆ..
لەناو باران و
بەفر و
درەخت و
شەقامە پاک و
ماکیاجکراوەکانای
تۆ..
لەناو شیعر و
چیرۆک و
فیلم و
دراما هەست بزوێن و
پڕ لە دا بڕانەکانای

بڵاوکراوەی نوێ \ بەو ڕێیانەدا تێپەڕیم.. کۆبەرهەمی شیعریی نەژاد عزیز سورمێ

لەم ڕۆژانەدا دەزگای (فـــام) بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە ، کۆبەرهەمی شیعریی شاعیر و ڕۆژنامەنووس نەژاد عزیز سورمێ ی لە چاپێکی ناوازە و جیاوازدا بەناوی (بەو ڕێیانەدا تێپەڕیم) کە بەشێك لە ناو و نیشـانی قەسـیدەیەکە و بـە پێـوانەی 13.5*21 سـم و 688 لاپـەڕە بڵاوکردەوە.

ئەگەر گوزەرێك بە نێو ئەم کۆبەرهەمەدا بکەین ، دەبینین شیعری ماوەیەکی دوورودرێژی مێژوویی لەخۆ گرتووە هەر لە ساڵی 1975ـەوە هەتا کۆتایی 2022. بەمەیش شیعری چەند سەردەمێکی جیاوازمان بەر چاو دەکەوێت. شاعیر ورد لە سەردەمە جیاوازەکان ڕاماوە ، لەو ڕامان و قووڵبوونەوەیەدا ، چەندان وێنەی شیعریی بەرچاو دەکەون، کە لە ژینگە و بارودۆخی جیاواز لە دایك بوون.

شاعیر، لە جیاتی نووسینی پێشەکی بۆ کۆبەرهەمەکەی، بە شیعرێك لەبارەی گەورەیی شیعر دەست پێدەکات، لەم شیعرەدا، کە کلیلی چوونە نێو کۆبەرهەمەکەیە، شکۆ و پێگەی شیعر لای شاعیر بەدەردەخات:

ئەی شیعر..!
ئەی دادڕەسی زەمانی بەدنیهادی؛
زەمانی ژەهر
زەمانی دژواری و
هەموو زەمانەکان..
ئەی شیعر..!
ئەی سیلەی هەموو ڕووگەکان..!
ئەوەتا دەمبینی ڕوو لە تۆ دەکەم
هەموو کۆشك و باڵەخانە بەرزەکان
بە چوارداخێکی تۆ نادەم..

ئەی شیعر.. سیلەی هەموو ڕووگەکان!
من لە ڕۆژێکی ڕەشانگی گوڵەی هاوین لەدایك بووم
تۆ نەبای ،
لە چزووی غەمزیەکدا دەمردم..

ئەی تەمەنی هەڵوەدا !
سیلەی ڕووگە و پەرستگاکان
دادڕەسی زەمانی بەدنیهادی..
ئەی شیعر… !

شاعیر لەو ماوە دوورودرێژەی شیعری تیا نووسیوە، لە هەموو قۆناغێکدا قسەی خۆی کردووە ، لە ئاوارەیی و دەربەدەری و دوورە وڵاتیدا. بەڵام کاتێ لە سەردەمی ئازادیدا، دەست لە بیناقاقای یەکتر دەنێین، توڕە دەبێ و بێ ئومێدی و دەردەسەرییەکانی ئەو ڕۆژگارە وێنا دەکات، لەو بێ ئومێدییەدا، دیسان پەنا دەباتەوە بەر شیعر. لەشیعری (باوێشکەکانی مێژوو)دا، بێزاریی مرۆڤ لەو ڕۆژگارەدا وێنا دەکات، هەقایەتی شەڕ و ناشیرینکردنی هەموو جوانییەکان و دروستکردنی دۆزەخ بە دەستی خۆمان، دەبینین:

لێوە بە بارەکان ژەهرن، کەف هەڵئەدەن
شەپۆلە ئارامەکان سەرشێتی هەڵیاندەلووشێ
ئەوە جارێکی تر منم لە چاوەڕوانی خۆمدا:
ئاسمانم بریندار..
ئەستێرەم نەوی..
خەونەکانم لە بێخەوە هەڵدەکەنم.
ئەوە جارێکی تر منم
چڵنووك لە کەنارەکانم دەنێم
گلێنەکانم دەکۆڵم.
جارێکی تر منم؛
سنووری نیشتمانی ناو گریان و پێکەنینم
دەکێشمەوە:
لە باکوورەوە: شەڕ
لە باشوورەوە: شەڕ
لە ڕۆژهەڵاتەوە: شەڕ
لە ڕۆژئاواوە: شەڕ

لە کۆپلەی کۆتایی ئەم شیعرەدا، بانگی شەهیدان و برسی و تینوو و ڕەنج بە خەسار و دۆشکاوەکان دەکات، بۆ دەسکەوتنی ئاسودەیی بچنە لای شیعر، چونکە لە ناو نائومێدی و سەرزەمینێکی بی هاوار و بانگدا ، تەنیا سێبەری شیعر ماوە دەستی بەڕێندەرانی شەڕ و هەتککەرانی مرۆڤایەتیی نەگەیشتبێتێ.
وەرن..وەرن!
هەر ئەو گۆشە بچووکە ماوە
هەناسەیەکی لێ مابێ

قومە ئاوێك و
لەتە نانێك و
دێنەوایی و
زەردەخەنەیەكی تێدابێ.
وەرن بەڵكو ئاسوودەییەكتان
لە بانیژە چكۆلەكەی شیعر دەسكەوێتەوە..
وەرن… وەرن..!
با ئەوانیش،
لە بەر ئاستانەی سەدەی بیست و یەكەمدا
لەناو باویشكەكانیاندا بنوون…

هەروەها شاعیر ڕوئیای خۆی لە مەنەفستێكدا دەربڕیوە لە بەشێكی ئەو مەنەفێستە شیعریەیدا كە لە ساڵی 2004 دا بڵاوی كردووەتەوە و لە ڕووپەڕی بەرگی پشتەوەی ئەم كۆبەرهەمەدایە دەڵێ :

(…. ڕێگای هات و نەهات ، شكانەوەی هزر .. هەڵپەی تێهەڵچنانەوە …
ڕاكردن بەرەو ژیان ، بەرەو سەودای لاقـایی و
پیشەسازی حوسن و جەمال ..
ئاڵـوودە بوونی تاسە … ململانێی نەبڕاوە لەگەڵ زمان ..
ئەمانە سەدای زەنگەكە دەدەنەوە ، سپێدەدەمان بەوپەڕی ناز و ویقارەوە
شیعر لە خەوی پەمەیی جیا دەكاتەوە ..)
تا دەگاتە ئەوەی دەڵێ : (ئەشكی خوێنین
بە سەراپای
سرووشتی بەستەزمان دێتە خوارێ …
نمەكگیریە كوورە هەڵایساوەكانی شیعر
ئاسنی ساردیان پێ خوار بكرێتەوە ..)

هۆكاری سەرەكی نەمانی موچە چییە؟.. جمال بارەكی

بمبەخشن كە ئەم وشانەی لیرەدا دەیخوێننەوە راستیەكانە و لەدەرگای دەروونی زەربەمان دەدات و ئیتر نازانم هەڵوەستەیەك دروست دەكات یان نا؟ ئەم وتانە رەنگە زۆر نەگوترابن و نەبیسترابن، چونكە

دەزگاکانی ڕاگەیاندنی حیزبەکان بە بازاڕگەرمی خۆیان هەر جارەو قەیرانێکمان پێ دەفرۆشنەوەو خەڵکی پێوە سەرقاڵ دەکەن.
ئەگەر لە من دەپرسن خەتای کێیە موچە نادرێت؟ من لە وەڵامدا دەڵێم: میللەت ... جاری دووەمیش دەڵێم: میللەت، جاری سێیەمیش دەڵێم: میللەت ئەنجا جوارەم جار دەڵێم: دەسەڵات... بەشتان دەسەلمێنم کە وەڵامەکی ڕاستە.
١- لەم ماوەی ٣٢ ساڵەی ڕابردوودا چی نەما لە زوڵم و ناحەقی و گەندەڵییی کە سەرانی دوو حیزبی دەسەڵات پێی هەڵنەستن؟ ئایا کەس نقەی لەوەهات؟ بەڵکو لە بەرانبەردا لە لایەن زۆرینەوە چەپڵەیان بۆ لێدەدراو لە هەڵبژاردنەکاندا دەنگیان پێ دەدرا، جا ئەو مارەی ئەوسا گەنجی کوردی ڕەمی دەکرد لە شەڕی ناوخۆدا ئێستا بوەتە هەژدیها.
٢- ئەوانەی باج و خەراج و پارەی ئاوو کارەباو تەنکەرە نەوت و گومرگەکان و سەرانەسەندن و تاد... کە دەکەنەوە بە سەرانی پارتی و یەکێتی کێن؟ مەگەر هەر ئەندامانی میللەت نین؟ هەر ئەوانە نین کە شەق لە مامۆستا هەڵدەدەن کە ڕەمزی پەروەردەیەو مامۆستای ئایینی لە زیندان ئەشکەنجە دەدەن کە مارەیی دایک و باوکی مەسئولەکانیشیان کردووە لە کاتی خۆیدا؟
٣- لە کەی ملیۆنەك و چارەکەك موچە خۆری کوردستان کە دەکاتە یەک لەسەر چواری دانیشتووان، بە لایەنی زۆرەوە دەڵێم تەنیا ٥٠٠هەزاریان کارمەندی ڕاستەقینەن، ئەوانی تر تابووری پێنج وجاسووس و ماستاوچی ئەو دوو بنەماڵەیەن، بەشەکیان ئەوانەن کە ریشەیان بەچارەنووسی ئەو دوو بنەماڵەیەوە گیربووە بە حوکمی ئەوەی شەهیدانەی مەردو کورەکانیان وەردەگرن کە ئەو دوو حیزبە بە کوشتیان داون لە ڕابردوودا بە مەرامی گڵاوەکانی خۆیان، واتە خوێن دەیانبەستێتەوە پێیانەوە.
٤- ئەم خاڵە لە هەمووی مەترسیدارترە؛ ئەویش ئەوەیە ببینن کە هەموو چینەکانی میللەت کاتێك باس هاتە سەر پارەو موچە ئەنجا دەنگیان لێ بەرزبووەوە، وەکو ئەوەی هەموو قەیرانەکان بەس لەوەدا ببیننەوەو ئەگەر موچە دابین بکرێت ئەوا با ئەو دوو دەسەڵاتە هەر بمێنەتەوە! ئەوەی کە بووە هۆی دزینی موچە ئەو بێ دادییە بوو کە یەکێتی و پارتی لەسەرەتای سەرهەڵدان و گەڕانەوەیان لە شاخ بۆ پەڕاوی لاستیکەوە کەوتنە ئەنجامدانی، هەموو خیانەت و تاوانەکیان کردو هیچ دادگایەك لێی نەپرسینەوە، هەر هەژارەکیش تاوانیشی نەکردایەو درۆیان بۆ هەڵبەستایە ئەو دادگا لارو چەوتە گەورەترین سزای دەدا! ئەوان زەوی و زاری خەڵك و گشتیان داگرکرد کەس قسەی نەکرد، بوونە چاوساخی ئێران و تورکیا بۆ لەناوبردنی برا

کوردەکانمان لە ڕۆژهەڵات و باکور کەس ڕێگری لێ نەکردن، ئەوەی ویستیان لێ بووبێ لە ڕۆژنامەنووسان و چالاکوانان و دەنگی ئازادی میللەت تیرۆریان کردووەو کەس هەڵوەستی نەبووە، کەواتە ئێستا سەرەی هەموو میللەتە وەکو ڕەشەواخ ئەو دوو دەسەڵاتە پێش خۆیانیان بدەن.

5- بەداخەوە کە دەڵێم ئەم دەسەڵاتە هەڵقوڵاوی عەقڵی کوردییە، چونکە کورد دەڵێت: ئەوەی خۆم دەخۆم ئەوەی تۆش بۆ خۆم،ڕەنگە هەر ئەم هەکارە زاتی و مەوزوعیانەش بن تا ئێستا کورد نەبووەتە خاوەنی بوونی سەربەخۆی خۆی، شوانەکانی میللەتی کورد شەریکی گورگن؛ چونکە ئەو داهاتەی لە کوردستان هەیە هەر لە خاڵە سنوورییەکان و نەوتی دزراوو گازو پارەی ئاو و کارەباو باجە جۆراوجۆرەکان و غەرامەکانی هاتوچۆو…تاد بەشی دوو دەوڵەت دەکات، بەس هەندێ فەرخە مەسئولی دز پەیدابوون لە دەوری دوو دزە سەرەکییەکە دەیانەوێت کەبەکەی ملیاردێرە جیهانییەکان بکەن و هەشتا داوای پارە لە بەغدا دەکەن و کەچی لەولاوە مەشکی خۆیەك بۆ سەربەخۆیی و ریفراندەم پێ دەکەن. وڵاتی کوەیت کە نزیکترین دراوسێمانە هەر هەندەی کوردستان نەوت ڕۆژانە بەرهەم دەهێنێت کەچی نرخی دراوەکەی کە دینارە سێ دۆلارو نیوە! ئێمەش هەر بە گاڵتەپێکردن ئازاین؛ پێیان دەڵێین: عەرەبی پێ پەتی، بەڵام بە ئامادە نین دوو دەسەڵاتی بارزانی و تاڵەبانی کە شەرپێنجەی کوردن لەناوبەرن ، کە تاکە جارەسەری هەموو قەیران و نەهامەتییەکانە.

چیرۆک بۆ منداڵان/ چۆن بوم بە هاوڕێی پەرتووک؟.. ڕەزا شوان

پار کە لە پۆلی پێنج بووم. خۆم دەمزانی لە وانەی "داڕشتن" لە زمانی کوردیدا، لە ئاستێکی نزم دام. کە مامۆستا سەرناوی بابەتێکی داڕشتنی بۆ دەنووسین بۆ ئەوەی بە وانەی داهاتوو لە لایەنی کەمەوە، شەش دێڕی لەسەر بنووسین. خەمم لێدەهات. بە هەزار حاڵ، شەش دێڕی کاڵ و کرچم دەنووسی. لە

رووم نەهات دەست هەڵبڕم و لە بەردەم هاوڕێکانی پۆلەکەمان و مامۆستاکەماندا بیخوێنمەوە.

زارای هاوڕێ و هاوپۆلم، کە قوتابییەکی زیرەک بوو. زیاتر لە دە دێڕی زۆر جوانی دەنووسی و لە پۆلدا دەیخوێندەوە. بە گومان بووم کە خۆی بابەتەکانی بنووسێت. تا رۆژێک مامۆستا وتی: بۆ هەفتەی داهاتوو لەسەر "خۆشەویستیی نیشتمان" بنووسن. لە هەفتەی دواتردا.
مامۆستا: کێ دێت داڕشتنەکەی بخوێنێتەوە؟
زارا دەستی هەڵبڕی و بەبێ پەڕاوی داڕشتن، بە ماوەی شەش خولەک راستەوخۆ بە زاری لەسەر خۆشەویستیی نیشتمان قسەیکرد. بە وشە و رستە جوانەکانی، سەرسامی کردین، سەرنجی هەموومانی راکێشا. چەپڵەیەکی قایم و درێژمان بۆی لێدا. گومانم نەما لەوەی کە خۆی نووسینەکانی دەنووسێت.
دوای ئەو وانەیە، وتم: زارا گیان تۆ ئەم وشە و رستە جوانانە لە کوێوە فێربوویتە؟
زارا بە زەردەخەنەیەکی ناسک و بە زمانێکی شیرین: ژینا گیان ئەگەر دەتەوێت، ئەم نهێنییە بزانیت. رۆژی هەینی وەرە بۆ ماڵمان پێت دەڵێم کە لە کوێوە فێربوومە.
رۆژی هەینی مۆڵەتم لە دایک و باوکم وەرگرت. چووم بۆ ماڵی زارای هاوڕێم. زۆر بە رووخۆشی و گەرمییەوە پێشوازی لێکردم. بردمییە ژوورەکەی خۆی. پەرتووکخانەیەکی پڕ لە پەرتووک و گۆڤاری رەنگاوڕەنگی منداڵان، لە سوچێکی ژورەکەیدایە.
دوای چای خواردنەوە و قسەی خۆش و پێکەنین.
زارا بە زەردەخەنەیەکەوە سەیرمی کرد و دەستی راستی بۆ پەرتووکخانەکەی راکێشا و وتی: پەرتووک و گۆڤارەکانم، هاوڕێ دڵسۆزەکانم، ژینای هاوڕێی خۆشەویستم بۆ لای ئێوە هاتووە.
وتیشی: ژینا گیان من رۆژانە نزیکەی کاتژمێرێک پەرتووک و گۆڤار دەخوێنمەوە. نەک تەنیا بۆ وانەی داڕشتن، بەڵکو بۆ هەموو وانەکان سوودێکی زۆرم لێیان وەرگرتووە. پەرتووکخانەکەشم لە خزمەتت دایە.. هەفتەی چەند پەرتووکێک بەرەوە و بیانخوێنەوە.
زۆر سوپاسی زارای هاوڕێم کرد. منیش چاوم لێیکرد و لە ژورەکەی خۆمدا، پەرتووکخانەیەکی جوانم دانا. بە کۆمەڵێک پەرتووک و گۆڤاری منداڵان رازاندمەوە. تا دێت ژمارەی پەرتووکەکانم لە زۆربووندان. ئێستا کە لە پۆلی شەشم. لە وانەی داڕشتندا، لە دوای زاراوە، من دەست هەڵدەبڕم.

ڕاستەوخۆ بە زاری لەسەر بابەتەکان قسەدەکەم. لە هەموو وانەکانیشدا پێشکەوتووم.
من لە ئەستادا "هاوڕێی پەرتووک"م. خوێندنەوەش بووە بە خووی ڕۆژانەم. شانازیش بە زارای هاوڕێی دەسەزم دەگەڕێتەوە.

نەرویج: ٢٠٢٣

خەلکی کوردوستان تەمبەلن!.. نەوزاد بەندی

لە کۆتاییدا بۆم دەرکەوت ئەم میللەتە بەهۆی تەمەڵی و خۆوخۆشییەکەوەیەتی وا ناچێتە سەر شەقام ، ئەوەتا دوای ئەوەی سێ مانگ موچەیان لێ بڕی ، جا لە دەڤەری سەوزدا خۆی کوشت ، سەعات و نیوەک هاتە سەرشەقام !! .. من دەنیام ئەم میللەتە شفتە بووایە قبوڵی نەدەکرد ئەمدیواودیوی بکەی ، لایەکی ئەسووتا و لایەکی کاڵ ئەبوو ..وەک چۆن دەڤەرێکی زەرد و پاییزە و ..دەڤەرەکەی تری کەسک و بەهارە ، ئاخر توخوا شتی وا ئەبێ ؟ بەڵێ ئەبێ ..
مناڵی تەمەڵتان دیوە بەیانیان سەد بەهانە دێنێتەوە بۆ ئەوەی نەچێ بۆ قوتابخانە ، بڕوا بابە سەرم ئەشێ ، لووتم گیراوە ، نەخۆشم ، شەو تا بەیانی خەوم لێ نەکەوتووە ، سکم ئەشێ …با پێنج دەقەی تر بنووم ، ئەم میللەتە تەمەڵەیش بە هەمان شێوەیە ، سەیر ئەکەیت شەڕی غەزە و ئیسرائیلە ، ئەڵێ : خەتای غەزەیە ، ئەو دەستپێشخەریی کردووە .. یان ئەڵێ کە ئەنفال و کیمیاباران کراین ، جەماعەتی غەزە چییان بۆ کردین ؟ ..ئەی مولازم موحسین فەڵەستینیی نەبوو ؟!!
لە کاتێکدا ئەمانە خۆیشیان لە کاتی کیمیایی و ئەنفالەکەدا خەریکی کەیف و سەفای خۆیان بوون ، تەنانەت لە شاری سلێمانیدا خانوویان نەدەدا بە کرێ بە هەڵەبجەیی و گەرمیانییەکان پێیان ئەووتن قەدەغە و سەربەگۆبەندن ..! .. ئینجا باسی مولازم موحسین ئەکا ، کەچی باسی جاش و تەواری و مستەشارە کوردەکان ناکا کە بەشداریی ڕاستەوخۆیان کرد لە سەرخستنی ئەنفالدا ، بەو حیسابەی ئەوان بە مادام فەوجە خائینمان هەیە ، ئیتر کورد هەمووی خائینە و ئەبێ وەک غەزە

جینۆساید بکرێ ..
باشە کاکە ، وا خەڵکی غەزە دوژمنی باوک و باپیرمانن ، ئەی بۆچی
خۆپیشاندان□ ناکەن بۆ پشتگیریی جولەکەکان کە سەدەهایان لێ
کوژراوە و لێ گیراوە و بێ سەر و شوێن کراوە ؟
لێرەدا ئیتر نازانن چی بڵێن ، بە پرخەیەک وەڵامت دەدەنەوە ..
ڕەنگە بڵێم تاکە قسەی نێچیرڤان بارزانیی کە بە دڵم بێ ، ئەوە بوو
کە کاتێ نۆرە پۆستی سەرۆکوەزیرانی بوو ، ووتی : (خەلکی
کوردوستان تەمبەلن) وابزانم بە زمانی فارسیش بیووتایە هەر وا
دەرئەچوو ..بە ڕاستی وەسفێکی جوانی بۆ کرد ..
جاران کە مناڵ بووین و تەمەڵیی ئەیگرتین و لێی ئەخەوتین ،
بانگیان ئەکردین هەستە برنج و گۆشتە ، وەڵاممان نەدەدانەوە ..بە
حیساب خەوتووین و ئاگامان لێ نییە ، کە عەسریش لە برساندا لە خەو
ڕائەپەڕین ، ناچاری شلەی سارد و سڕ و بنکڕی بنی مەنج□□ک□
ئەبووینەوە و وەک هار ئەمانخوارد ..
ئێ میللەتیش ئەگەر لە پرخەی خەودا نییە ، کە یەک ڕۆژ موچە دوا
ئەکەوێ ، قورتمی ئەو دەسەڵاتە ئ□گ□رم و پڕۆژە حیزبی و
باڵەخانەکانی ڕائەگرم .. نەک دوای سێ مانگ بێ موچەیی ، ئینجا
سەعات و نیوێک جادەیەک بگرن و دوای ئەوە بۆ ناو پێخەفەکانیان
بگەڕێنەوە .. ئەمە مەدالیای خۆپیشاندانە نەک خۆپیشاندان خۆی
..بڕواتان بێ دەسەڵاتداران ئەوەندە پێکەنینیان بەم خۆپیشاندانانە
دێت ئەگەر بەلایانەوە عەیب نەبووایە ، ئەیانووت دانەیەکی تریش
بکەن پێخەفەکانتان عایدی ئێمەیە ..

ـــوێنەکە ناوەڕاستی لەندەنە ، ئەمڕۆ ، ئینگلیزەکان خۆپیشاندان
ئەکەن لە دژی کۆمەڵکوژیی خەڵکی غەزه بە چەکی کۆکوژی جولەکە و
ئەمریکا ـــــ